Leto XXIV., št. 165 Poštnina plačana v gotovini Portogebühr bar bezahlt

Ljubljana, petek 21. julija 1944

Preis — Cena 1.— L

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Izključno zastopstvo za oglase iz Italije in inozemstvo: UPI S. A., MILANO

Računi: za Ljubljansko pokrajino pri poštnočekovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije: Servizio Conti, Corr. Post. No 11-3118

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Mesečna naročnina 25 lir.

Uredništvo: Ljubljana — Puccinijeva ulica št. 5. Telefon št. 31-22 31-23. 31-24.

Rokopisi se ne vračajo

Durchbruchsversuche in der Normandie Vergebliche angloamerikanische

Trümmer von St. Lo aufgegeben — Erbitterte Kämpfe in Italien — Schwere Abwehrkämpfe im Raum östlich Lemberg — Auf das Westufer des Njemen übergesetzte Sowjets zurückgeworfen

Aus dem Führerhauptquartier, 20. Juli. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

In der Normandie setzte der Feind seine Angriffe im Raum östlich und südöstlich Caen mit starker Panzer-, Artillerie- und Fliegerunterstützung während des ganzen Tages fort, ohne dass ihm der erstrebte Durchbruch gelang. — Nach erbitterten Kämpfen, die den ganzen Tag hindurch in St. Lo tobten, wurden die Trümmer der Stadt aufgegeben. Feindliche Vorstösse aus der Stadt heraus nach Süden sowie starke örtliche Angriffe der Nordamerikaner weiter nordwestlich brachen verlustreich zusammen.

Schlachtflieger unterstützten die Abwehrkämpfe der Erdtruppen in wirksamen Tiefangriffen und vernichteten zehn feindliche Panzer. In Luftkämpfen wurden sechzehn feindliche Flugzeuge abgeschossen.

In der Nacht griffen Kampf- und Nachtschlachtflugzeuge feindliche Bereitstellungen nördlich Caen mit guter Wirkung an. In Munitions- und Betriebsstoffiagern entstanden Brände und Explosionen.

In der Nacht vom 18. auf 19. Juli schossen Nachtjäger über Nordfrankreich dreissig viermotorige britische Bomber ab.

Batterien der Kanalinsel Alderney schossen einen feindlichen Geleitzerstörer in Brand, der nach heftiger Explosion sank.

Im französischen Raum wurden erneut 151 Terroristen im Kampf niedergemacht.

Das Vergeltungsfeuer auf London dauerte die ganze Nacht über an.

In Italien drang der Feind in erbitterten, für ihn besonders verlustreichen Kämpfen in den Südteil von Livorno und die völlig zerstörten Hafenlagen ein, wo heftige Strassenkämpfe entbrannten. In den Abendstunden wurden unsere Truppen auf Stellungen nördlich der Stadt zurückgenommen. Nordwestlich Poggibonsi scheiterten zahlreiche Angriffe des Gegners. Westlich Ancona gelang es dem Feind, nach erbitterten Kämpfen auf dem Nordufer des Esino-Flusses mit schwächeren Kräften Fuss zu fassen. Seine mit besonderer Wucht entlang der Küstenstrasse geführten Angriffe brachten dagegen sämtlich zusammen.

Im Süden der Ostfront stehen unsere Divisionen im Raum östlich Lemberg in schweren Abwehrkämpfen. — Feindliche Durchbruchsversuche in Richtung auf die Stadt selbst wurden aufgefangen. Von Kowel hervordringende starke sowjetische Kräfte wurden am Bug zum Stehen gebracht.

Auch im Mittelabschnitt dauern nördlich Brest heftige Kämpfe an. Im Raum von Grodno auf das Westufer des Njemen übergesetzte sowjetische Kampfgruppen wurden in Gegenangriffen zurückgeworfen. Im Seengebiet nordwestlich und nördlich Wilna sowie zwischen der Düna und Ostrow wurden starke Kräfte der Sowjets in wechselvollen Kämpfen zerschlagen und einige Einbrüche abgeriegelt. Allein im Abschnitt eines Korps wurden hier in den letzten sieben Tagen 215 feindliche Panzer vernichtet.

Der Stabsgefreite Unger in einer Panzerjägerabteilung schoss gestern mit seinem Geschütz 11 schwere sowjetische Panzer ab.

Die Luftwaffe führte zahlreiche Tiefangriffe gegen feindliche Bereitstellungen und Kolonnen und vernichtete wiederum zahlreiche Panzer und über 230 motorisierte und bespannte Fahrzeuge. In Luftkämpfen und durch Flakartillerie wurden 56 feindliche Flugzeuge abgeschossen.

Starke Verbände deutscher Kampfflugzeuge richteten schwere Angriffe gegen die sowjetischen Nachschubstützpunkte Molodeczno, Nowosokolniki und Welikije Luki.

Nordamerikanische Bomberverbände führten von Westen und Süden Terrorangriffe gegen West-, Südwest- und Süddeutschland. Vor allen in den Wohnbezirken der Städte München, Koblenz, Schweinfurt und Saarbrücken entstanden Schäden. Die Bevölkerung hatte Verluste. Durch Luftverteidigungskräfte wurden 61 feindliche Flugzeuge zum Absturz gebracht.

In der Nacht griffen britische Störflugzeuge das Stadtgebiet von Bremen an.

O položaju na normandijski obali

Berlin, 19. jul. Vojaški dopisnik DNB-ja Martin Hallensleben se bavi danes izključno s položajem na normanski obali in ugotavlja, da so dosedanji uspehi angloameriških velenapadov najboljši dokaz, kako malo uspeva količina napram kakovosti. Tako piše:

»Danes je poteklo 44 dni, odkar je pričel Eisenhower veliki udarec, ki bi naj pomenil pričetek nemškega vojaškega poraza in popolnega preobrata vojnega položaja v korist Američanov in Angležev. Možno je torej, da pregledamo danes na zapadu odsek vojaških operacij, katerih obdobje je prav tako veliko, kakor ono celotnega nemškega pohoda proti Franciji l. 1940. Primerjava ne govori za Eisenhowra, pač pa v prilog nemškega mišljenja, da se mora ta naloga področja izplačati v okviru večbojiščne vojne takrat, če deluje s polno močjo na odločujočem bojnem polju. V l. 1940 je uspelo Nemcem, da so v 44 dneh končali vojni pohod proti koaliciji, ki se je smatrala za najmočnejšo vojaško silo na kontinentu. V l. 1944 pa v istem razdobju ni uspelo Angloameričanom kljub osredotočenemu zbiranju sil dveh imperijev, da bi dosegli le tak delni uspeh, ki bi jim dovolil, da bi se nadejali vsaj uspehov za bodočnost.

Kakšen pa je položaj danes po 44 dneh invazije?

Po trudapolnih in žrtev polnih bojih, ki so zahtevali mnogo več sil, kakor so jih predvidevali za ta prvi invazijski odsek, je skupina vojske stisnjena v obalnem odseku, čigar operativna ožina diktira vsako potezo. Po 44 dneh invazije, namreč po 6. juniju, se je pokazala omejena prostost gibanja in sicer tako strateško, kakor taktično. Vsaka operativna volja Eisenhowra se je morala gibati odtlej tesno na prostoru, ki so ga določali Nemci. Ta dejstva se imenujejo lokalizacija prve faze invazijskega podviga, s tem v zvezi je profilaktično onemogočanje operativnega sodelovanja s skupino vojske Pettona in končno v zvezi s tem tako izgub polna zaposlitev Montgomeryjeve skupine. Ne obstoja pa niti za prijatelja niti sovražnika noben dvom, da je v. Rundstedt postavil v presoji bodočih razmerij sil svojemu nasledniku maršalu v. Klugeju podlago, s katero lahko Nemci v vsej prostosti delovanja vodijo nadaljnje borbe. Pri tem je treba ugotoviti, da se še ni izvedel načrt Eisenhowra za prvo fazo invazije, ki predvideva operativno razširjenje proti jugu, torej v notranjost Francije, kot pogoj za vse naslednje dispozicije, kakor tudi dejstvo, da se Nemci z razmeroma malimi silami upirajo Angloameričanom, ki ne morejo nastopiti borbe z zaščitnega področja njihove vojne mornarice. Posebno novi razvoj bojev vzhodno od Orne na področju Esquay—Noyers—Vendes in na polotoku Cotentin s težišči St. Lo in Lessay kaže da je Eisenhower v spoznanju nemožnosti hitrega proboja svoj načrt popolnoma izpremenil. Montgomery je moral preiti k taktiki milimetrske vojne. S stalnimi sunki in izvidniškim delovanjem hočejo njegove sile prodreti v Rommlove črte. Njemu naj pomaga pri tem ogromno vojno gradivo, vendar pa dvomimo, da bodo Angloameričani na ta način prišli do uspeha, ki ga doslej z drugimi sredstvi niso mogli doseči, ne glede na to, da stane ta taktika mnogo dragocenega časa, ki dela tukaj kakor na vzhodu za Nemce. Če nasprotno vojno vodstvo s političnega vidika danes zatrjuje, da je gotovo zmage, moramo nasprotnika samo spomniti na to, kako drugačen je danes celokupen položaj kakor ob istem času l. 1939, ko je vojna izbruhnila. Taka primerjava odvrača potem te sovražnikove špekulacije v carstvo iluzij. Takrat so stali nemški sovražniki pred Schneidemühlom na vzhodu. Položaj je torej v vsakem pogledu drugačen. Ni torej nobena tajnost, če izdam, da bodo stopile sile Nemcev in njihovih zaveznikov, posebno kar se tiče tehnične strani vojne, brškone v zelo kratkem času s tako silo na površje, da se bo celoten položaj pokazal v popolnoma spremenjeni luči. Novi nemški torpedo, ki ga usmerja en sam mož, je sicer presenečenje, bo pa komaj kaj pomenil v okviru pričakovanih novih pojavov. V zvezi s tem naj še vržemo kratek pogled na to, kar se sedaj dogaja v južni Angliji in Londonu. Novo nemško orožje »V 1« obstreljuje s stalnim ognjem južno Anglijo in London ter vpliva neposredno na vojaške dogodke na normanski obali. V kratkem pa bo to orožje posredno vplivalo na gibanja zavezniških čet in tudi spreminjalo vojaške dispozicije.

Boj za višino 112

Berlin, 20. jul. Posebno žilavi in izgubonolni boji so divjali za višino 112 pri Caenu, ki je prav tako kakor znana višina 304 pri Verdunu v prejšnji svetovni vojni pokrita le z 30 cm globoko zemeljsko plastjo ter nudi zato le zelo omejeno možnost kritja. Po prehodni opustitvi te višine so oddelki SS znova napadli zavezniške postojanke in zopet osvojili to višno, predvsem z uporabo »strahu oklopnikov« in z drugimi sredstvi za boj v bližini.

Angleži nezadovoljni s počasnim napredovanjem

Stockholm, 19. jul. Počasno napredovanje invazije v Normandiji priznavajo angleški listi vsak dan znova. Zelo zanimiv je članek znanega vojaškega kritika Liddei Harta v dnevniku »Daily Mail«, kjer piše: »V Franciji je ofenziva v zadnjem tednu zelo malo napredovala. Narasli so upi, ko je padel Caen, toda javnost je bila preoptimistična, kajti kmalu so ugotovili, da Caena nismo popolnoma zavzeli in da so se Nemci umaknili le preko reke Orne, ki deli to mesto na dva dela. Ta dobro preračunan ukrep je bil spreten umik pred hudim bombardiranjem. Pri tem se je sovražnik izognil resnejšim izgubam, medtem ko je obdržal kontrolo nad Rokavskim prelivom, železnico in cestami, ki dajejo Caenu njegov strateški pomen.«

Liddel Hart ne navaja nobenih prevokb temveč piše, da je težko povedati, ali bodo mogli sunki zaveznikov zrušiti obrambo ali pa bodo postali nesorazmerno bolj slabi kakor branilcev.

Tudi ostali vojaški strokovnjaki angleškega tiska pogrešajo pričakovane uspehe in pripisujejo to, kakor poroča »Stockholms Tidningen« iz Londona, sedanjemu zavezniškemu vojnemu vodstvu.

Celo navadno zelo trezni vojni dopisnik dnevnika »Daily Telegrapha« generalni poročnik Martin mora priznati, da napredujejo zavezniki v Normandiji počasneje kakor je bilo pričakovati. Za vsak meter ozemlja se morajo boriti v hudih bojih.

Scrutator pripominja v dnevniku »Sunday Times«, da so invazijske čete še vedno na zelo ozkem področju, z morjem v hrbtu in bojiščem pred seboj, ki ima nepremostljive težave in na katerem so številne čete z izvrstnimi postojankami. Rezultat je torej statično vojno vodstvo, v katerem je možno zasesti en kilometer tukaj oziroma eno miljo tamkaj le v najhujših bojih. Isto velja za bojišče okoli St. Loja. Tudi tukaj so uspehi Američanov skromni v primeri z napori, ki so jih imeli. Poleg vsega jih priganja čas. Predvsem pa se mora zavezniško vodstvo varovati, da ne postopa tako kakor v Italiji, temveč dela vse po v naprej določenem urniku.

V listu »Observer« trdi dopisnik, da so zavezniki nadmočni v zraku in na morju, le na odločujočem bojnem polju, na kopnem napredujejo počasi. Za to je več razlegov, katerih glavni je ta, da so še vedno na zelo ozkem področju z mnogimi četami, kajti nikakor ni lahko manevrirati z veliko armado na bojišču, ki je dolgo le 60 milj in ima še manj globine.

Leteče bombe zopet nad Londonom

Amsterdam, 20. julija. Delovanje »letečih bomb« nad južno Anglijo in londonskim področjem po nastopu mraka v torek je bilo mnogo močnejše, poroča britanska poročevalska služba, kakor prejšnje tedne. Tudi v sredo je bilo odposlanih po nastopu dneva več letečih bomb nad južno Anglijo in londonsko mestno področje.

24 ur trajajoči napadi „V 1“

Stockholm, 20. jul. Kakor javlja agencija Reuter, je objavilo britansko letalsko ministrstvo, da so Nemci v sredo obstreljevali z letečimi bombami južnoangleške grofije in področje Londona ter da je to obstreljevanje trajalo z malimi prekinitvami celih 24 ur. »Povzročena je bila škoda in izgube.«

Kakor nadalje poročajo iz Londona, so v torek zvečer padale leteče bombe na južno Anglijo v večji meri kakor doslej. Angleška obramba je napravila doslej najmočnejši zaporni ogenj. Kadar se približuje »V 1«, angleško protiletalsko topništvo divje strelja.

Stockholm, 20. jul. »Delovanje letečih bomb nad južno Anglijo in londonskim področjem je bilo v torek po nastopu mraka močnejše kakor pred tedni,« ugotavlja v nekem svojem poročilu agencija Reuter. Od zgodnjih jutranjih ur v sredo je padlo že več letečih bomb na južno Anglijo in londonsko področje.

Ženeva, 20. jul. Angleški listi poročajo soglasno v nasprotju s prejšnjimi dnevi o napadih »V 1« na Anglijo. Britanska cenzura je morala končno na intervencije dovoliti poročanje o »V 1«. Londonski listi sicer že precej pišejo o napadih letečih bomb, vendar zamolčujejo učinke. V poročilih manjkajo celo prejšnja monotona poročila, da je protiletalsko topništvo ali lovci sestrelilo več letečih bomb.

Brezuspešni angloameriški poizkusi proboja v Normandiji

Razvaline St. Loja opuščene — Ogorčeni boji v Italiji — Težki obrambni boji vzhodno od Lvova — Sovjetske čete, ki so bile prepeljane na zapadno obrežje Njemena, so bile vržene nazaj

Führerjev glavni stan, 20. jul. DNB. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja:

V Normandiji je nadaljeval sovražnik z močno podporo topništva in letalstva ves dan napade na področju vzhodno in južnovzhodno od Caena, ne da bi mu uspel nameravani prodor. Po ogorčenih bojih, ki so divjali ves dan v St. Loju, so bile opuščene razvaline mesta. Z velikimi izgubami so se zrušili napadi iz mesta proti jugu ter močni krajevni napadi Američanov dalje proti severozapadu.

Bojni letalci so v uspešnih nizkih napadih podpirali obrambne boje kopenskih čet ter uničili 10 sovražnikovih oklopnikov. V zračnih bojih je bilo sestreljenih 16 sovražnikovih letal.

Ponoči so napadla bojna in nočna bojna letala z dobrim učinkom sovražnikova zbirališča čet severno od Caena. V skladiščih streliva in pogonskega goriva so nastali požari in eksplozije.

V noči od 18. na 19. julij so sestrelili nočni lovci nad severno Francijo 30 britanskih štirimotornih bombnikov.

Baterije otoka Alderney v Rokavskem prelivu so zažgale sovražnikov spremljevalni rušilec, ki se je po silni eksploziji potopil.

Na francoskem področju je bilo ponovno v boju uničenih 151 teroristov.

Maščevalni ogenj na London je trajal vso noč.

V Italiji je vdrl sovražnik v ogorčenih, zanj posebno izgub polnih bojih, v južni del Livorna in v povsem razrušene pristaniške naprave, kjer so se razplamteli silni pouličnl boji. V večernih urah so bile naše čete odmaknjene na postojanke severno od mesta. Severnozapadno od Poggibonsija so se izjalovili številni nasprotnikovi napadi. Zapadno od Ancone se je posrečilo sovražniku po ogorčenih bojih z manjšimi silami zasesti severno obrežje reke Esino, nasprotno pa so se zrušili vsi napadi, ki so bili izvedeni s posebno silovitostjo vdolž obalne ceste.

Na jugu vzhodnega bojišča so naše divizije na področju vzhodno od Lvova v težkih obrambnih bojih. Sovražnikovi probojni pojzkusi v smeri proti mestu samemu so bili zaustavljeni. Močne sovjetske sile, ki so prodirale iz Kovelja, so bile ustavljene ob Bugu.

Tudi v srednjem odseku se nadaljujejo severno od Bresta ogorčeni boji. Na področju Grodna so bile s protinapadi vržene nazaj sovjetske bojne skupine, ki so bile prepeljane na zapadno obrežje Njemena. Na jezerskem področju severnozapadno in severno od Vilne ter med Dvino in Ostrovom so bile v menjajočih bojih razbite močne sovjetske sile ter zajezeni nekateri vdori. Samo v odseku enega armadnega zbora je bilo v poslednjih 7 dneh uničenih 215 sovražnikovih oklopnikov.

Stabsgefreiter Unger iz nekega oddelka oklopniških lovcev je uničil včeraj s svojim topom 11 težkih sovjetskih oklopnikov.

Letalstvo je izvedlo številne nizke napade proti sovražnikovim zbirališčem čet in kolonam ter uničilo zopet številne oklopnike ter nad 230 motoriziranih in vprežnih vozil. V zračnih bojih in s protiletalskim topništvom je bilo sestreljenih 56 sovražnikovih letal.

Močni oddelki nemških bojnih letal so izvedli težke napade na sovjetska oskrbovalna oporišča Molodečno, Novosokolniki in Velikije Luki.

Severnoameriški bombniški oddelki so izvedli z zapada in juga strahovalne napade proti zapadni, južnozapadni in južni Nemčiji. Povzročena je bila škoda predvsem v stanovanjskih predelih mest Münchena, Koblenza, Schweinfurta in Saarbrückena. Prebivalstvo je imelo izgube. Zračnoobrambne sile so sestrelile 61 sovražnikovih letal.

Ponoči so napadla britanska motilna letala mestno področje Bremena.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 19. jul. Finsko vojno poročilo z dne 19. julija ima naslednjo vsebino:

Na zapadnem delu Karelske ožine so bili odbiti številni napadi sovražnikovih naskakovalnih čet. Naše topništvo je povzročilo številne močne eksplozije in požare na sovražnikovih postojankah. Pri Vuosalmiju so bili odbiti sovražnikovi napadi. Severnovzhodno od Ladoškega jezera je bil sovražnikov pritisk najmočnejši med Laimolajärvijem in severno obalo reke Suojärvi. Naše čete so odbile na tem področju številne sovražnikove napade in prizadejale boljševikom pomembne izgube.

V smeri proti Rukajärviju so se umaknile naše čete v bojih proti zapadu.

Naše in nemške letalske sile so podvzele osredotočene napade proti sovražnikovim topniškim postojankam kakor tudi zbirališčem čet in taborišč nim področjem pri Vuosalmiju.

V zadnjih 24 urah je bilo sestreljenih več sovražnikovih letal.

Nemški protinapadi južnovzhodno od Caena

Obrambni boji vzhodno od gornjega Buga, zapadno od Kovlja, ob Njemenu in severno od Dvine — Obrambni uspehi na področju Grodna in na jezerskem področju južno od Dvine — Močni sovražnikov pritisk na zunanjem krilu italijanskega bojišča

Berlin, 20. julija. Vseh 20 divizij 2. britanske armade, ki so se nahajale med Dinesom in Auro, je potem, ko so se izjalovili njihovi napadi zapadno in južnozapadno od Caena, poizkušalo v torek vzhodno od Orne pridobiti ravno ozemlje južno od Caena. Invazijske čete so pričele na 8 km široki bojni črti napadati s tremi zelo močnimi oddelki pehote in oklopnikov na področju med zamočvirjeno dolino pri Colombellesu in med južnim delom Bueskega gozda. 50 valov po 18 letal je bombardiralo od zgodnjih jutranjih ur vse napadalno področje, nadaljnje letalske jate pa so poizkušale preprečiti zbiranje rezerv v neposrednem zaledju bojišča. Istočasno je sovražnik 4 ure s težkim topniškim ognjem številnih suhozemnih in ladijskih baterij obstreljeval nemške črte.

Proti poldnevu je pričel nato sovražnik napad proti bojnemu področju, ki je bilo razrito od številnih udarcev bomb. Vsi napadi na vzhodnem krilu so se izjalovili v težkih bojih ali s protisunki. Pri tretjem sunku na področju Cubervilla je vdrlo 60 oklopnikov približno 5 km globoko v nemške črte. Ozek klin je naletel pri Cagnyju na močan odpor in se obrnil proti zapadu. Ker so nemške čete desno in levo od vdora vzdržale težak sovražnikov pritisk, so lahko nemški oklopniki od jugovzhoda in jugozapada pričeli hitre in ogorčene protinapade. Najprej so zajezili naprej potisnjene britanske sile in uničili 40 oklopnikov. Nato so po uničenju številnih oklopnikov in kljub težkemu sovražnikovemu ognju pritisnile nemške čete dalje naprej in ogražajo sedaj železnico južnozapadno od Cagnyja. V krajih, ki jih je sovražnik začasno zasedel, so v teku ogorčeni boji. Sovražnik se poizkuša ojačiti v ozkem vdoru, toda v boj so posegle že nemške rezerve.

Britanci so poizkušali vzdržati svoj pritisk tudi južnozapadno od Caena, da bi vezali nemške sile. Povsod, kjer so napadli po močni topniški pripravi, so utrpeli krvave izgube.

V zapadnem odseku invazijskega predmostja so se osredotočili Američani v odseku St. Loja. Z močnimi silami so podvzeli krajevno omejene napadalne sunke proti nemškim postojankam, ki obkrožajo mesto od vzhoda in severa. Vedno znova so bili odbiti sovražnikovi oklopniški klini, ki so napadali vzdolž cest, ki vodijo iz St. Loja. Šele proti večeru se jim je posrečilo vdreti v mesto. Med mestnimi razvalinami so v teku ogorčeni boji. Nemško topništvo na višinah južno od mesta je močno obstreljevalo napredujoče sovražnikove sile in jim prizadelo težke izgube.

Severnozapadno od St. Loja se je sovražnik ob cesti v Periers le obotavljaje pomikal proti zopet poglobljenemu nemškemu bojnemu področju. Brezuspešni so bili vsi njegovi sunki zapadno od Pampana ter južno in južnozapadno od Le Champs de Losqua.

Vdor med Viro in Tauto, ki so ga dosegli Američani le z zelo velikimi izgubami, ima na pol pota med St. Lojem in Periersom z boka zelo neugoden položaj. Zato dovaja sovražnik na področje severno od Periersa in severno od Lessaya močne sile, ki bi naj očividno zboljšale tamkajšnji položaj. Lastno topništvo je ponovno uspešno obstreljevalo sovražnika va zbirališča čet. Skupno so uničili oddelki vojske in SS v torek 115 britanskih in ameriških oklopnikov.

Na vzhodnem bojišču so se osredotočili številni napadi in protinapadi na vsem področju med Galicijo in Pejpuškim jezerom na 4 velika področja. Na južnem krilu so v teku boji za gornji Bug. Severno od Pripjeta se bijejo boji za Njemen. Nadaljnji važni odsek je področje ceste Kovno—Dvinsk, četrto žarišče pa je na severnem krilu zapadno in vzhodno od Opočke. V južnem odseku so poizkušali zabiti boljševiki močne kline zapadno od Tarnopola in Lucka ter z obkolitvijo izločiti nemške zaporne postojanke. V vseh vdorih so bili zadeti boljševiki z odločnimi protinapadi v bok. V ostalem so bili v tem odseku le uspešni krajevni obrambni boji. Na vsem področju zapadno od Tarnopola, Lucka in Kovelja so v teku ogorčeni boji.

Težišče boljševiških napadov proti Njemenu je bilo južnozapadno od Volkoviska in v odseku severno od Grodna. V teh bojih so bili sovražnikovi oklopniški kliini razbiti ali odbiti, odstranjena starejša predmostja in prekinjena zveza z zaledjem daleč naprej potisnjene sovjetske napadalne skupine.

Med Njemenom in Dvino so dosegle nemške čete velike obrambne uspehe. Severnozapadno od Vilne so prešle nemške čete v napad in zasedle nekaj ozemlja severno od železniške proge, ki vodi proti Kovnu. Krvavo so se zrušili vsi boljševiški napadi vzhodno od ceste Kovno—Dvinsk. Na gozdnatem in jezerskem pasu južnozapadno, južno in južnovzhodno od mesta so poskušali boljševiki razširiti svoj vdor, ko pa se jim je to ponesrečilo, so se odmaknili proti jugovzhodu, pri čemer so jih ves čas močno pritiskale nemške čete.

Na severneme krilu obrambne bitke so nadaljevale sovjetske čete napade. Severno od Dvine so bili napadi odbiti. V globini vdora pri Opočki se je izjalovilo več krajevnih sovjetskih napadov. Sovjetskim četam se ni nikjer posrečilo združiti obeh daleč naprej potisnjenih klinov.

V srednji Italiji so nadaljevali Američani z velikimi silami in z brezobzirnim žrtvovanjem svojih severno-afriških pomožnih čet probojne poizkuse na področju ligurske obale in v odseku Arezza. Na področju proti vzhodu so izvedli močni britanski oddelki napade na ozkem prostoru v smeri proti Anconi. Nemške čete so se s protinapadi upirale sovražnikovemu pritisku in se le korakoma odmikale na nove črte. Čim bolj se bo podaljšalo bojišče proti severu, proti visokim grebenom Apeninov, tem težje bodo izgube napredujočih sovražnikovih čet. Sovražnik, ki je vdrl v Ancono, je bil zadržan tik severno od mosta ob novih nemških odpornih črtah. Boji na skrajnih krilih bojišča so bili tako težki, da je lahko izvedel sovražnik v srednjem odseku na obeh straneh Poggibonsija, severno od Arezza, pri Citta di Castello ter ob visokem gorovju umbrijskih Apeninov le krajevno omejene napade, ki so se zrušili z velikimi izgubami zanj.

Briljanti za maršala Kesselringa

Führerjev glavni stan, 19. julija. Führer je odlikoval 19. julija s hrastovimi listi z meči in briljanti k viteškemu križcu Železnega križa generalnega feldmaršala Alberta Kesselringa kot 14. vojaka nemške vojske.

Generalni feldmaršal Kesselring se je od pričetka vojne odlikoval na vseh bojiščih v vodstvu oddelkov letalstva in pozneje kot vrhovni poveljnik skupine vojske v Italiji ter posegel vedno znova v najtežjih položajih sam, neglede na nevarnost v borbo.

Führer je podelil generalnemu feldmaršalu Kesselringu odlikovanje osebno in mu istočasno prisrčno čestital k njegovemu jubileju, 40. letnici službovanja, ki ga praznuje 20. t. m.

Finska bo nadaljevala borbo

Helsinki, 19. jul. Ob 25. obletnici finske ustave je govoril v ponedeljek po finskem radiju min. predsednik Linkomies, ki je poudaril, da bodo finski možje in žene nadalje vodili borbo. Predaja nekemu na milost ali nemilost se ne more nikdar zahtevati od naroda, ki je kakor finski narod vzrasel v vzdušju svobode in ki mu je svoboda življenjsko potrebna.

Stockholm, 18. jul. Marquis Childs piše v nekem članku v »Morgen Tidnigenu« iz Washingtona, »da so ustvarili Finci v svoji samotni deželi občudovanja vredno civilizacijo. Gotovo je, da bi postal svet revnejši, če bi bila ta civilizacija uničena.« Isti novinar, ki je napisal te ugotovitve, pa obenem trdi, da je to finska »trma«, ker se nočejo ukloniti boljševizmu, ki bi uničil finski narod ter izbrisal vse kulturne in civilizacijske dobrine Finske.

Novi madžarski poslanik na Finskem

Helsinki, 20. jul. Včeraj je prispel preko Stockholma v Helsinke novi madžarski poslanik na Finskem, Franz von Marosy, ki je bil doslej poslanik na Hrvatskem. Ob svojem prihodu je izjavil novinarjem, da je Madžarska odločena pod vodstvom državnega upravitelja Horthyja bojevati se z vsemi silami na strani Nemčije proti boljševizmu vse do končne zmage. Pot do Stockholma je prevozil preko Nemčije in Danske v avtomobilu in se je lahko pri tem prepričal o trdnem in mirnem zadržanju nemškega naroda v tem odločilnem boju.

Prerojenje gorenjskega delavstva

Mogočna protikomunistična delavska zborovanja v industrijskih centrih Gorenjske

Še takrat, ko se je Ljubljanska pokrajina že vila v krčih komunistične revolucije in dan za dnevom v krvi in premoženju plačevala težak davek zaradi svoje prejšnje kratkovidnosti in naivnosti, so mnogi preko meja tega majhnega koščka naše zemlje mislili, da so strahotna prepovedovanja o komunističnih razbojništvih le laž in agitacija, ker je v njihovih krajih takrat še vladala tišina. Nikakor niso hoteli verjeti treznim in dalekovidnejšim ljudem, ki so jih opozarjali, naj bodo previdni in ne zaupajo za narodno krinko skritemu komunizmu, ki se je začel pojavljati tudi pri njih. Premnogi so raje verovali tistim, ki so takšna opozorila označevali za »reakcionarne vzdihljaje ljubljanskih buržujev«.

Zato so poleg Ljubljanske pokrajine morali zaradi svoje lahkovernosti tudi sosedni predeli kmalu na lastni koži občutiti »blagodati« zakrinkanega komunističnega početja. Tudi na Gorenjsko se je razvila povodenj komunističnih požigov, ropov in umorov. Takrat sta gorenjski kmet in delavec spoznala, da so bile le preveč resnične vesti, ki so prihajale iz Ljubljane ter z Notranjskega in Dolenjskega. Spoznala sta, da sta pogrešila, ker jih nista pravočasno uvaževala, in da sta mnogo zamudila, ker se nista pravočasno pripravila za obrambo proti komunističnim teroristom.

Položaj in gledanje gorenjskega prebivalstva sta se potem bistveno spremenila. Danes po veliki večini tudi Gorenjci že pravilno poznajo in presojajo komunistično početje ter vedo, kakšni cilji ga vodijo. Spoznali so, da ti ljudje, ki streme za boljševizacijo vsega slovenskega ozemlja, ne morejo biti njihovi prijatelji in zaščitniki. Vedno bolj odločno jih zato odklanjajo in se ogorčeno odvračajo od njih. V polni meri se je protikomunistični fronti pridružilo tudi gorenjsko delavstvo.

Prepričljiv dokaz za to so krasno uspela zborovanja, ki so bila v preteklih dneh po najvažnejših industrijskih centrih Gorenjske. Na teh mogočnih delavskih shodih sta govorila tudi gg. *Maks Jan*, tajnik Delavske protikomunistične akcije v Ljubljani, in *Jože Gutovnik* iz Mežiške doline. Njuna izvajanja so naredila povsod na poslušalce najgloblji vtis ter so bila sprejeta s polnim razumevanjem in spontanim odobravanjem.

Na osnovi lastnih izkušenj je lahko razkrinkal komunistično OF ter prikazal njen pravi značaj g. *Jožef Gutovnik*. Pokazal je, kakšnih sredstev se poslužuje komunizem za slepljenje ljudi in pridobivanje pristašev. Prav zaradi svojih lastnih izkušenj je lahko strgal OF njeno lažno narodno krinko z obraza ter razkrinkal tudi vse druge tajne družbe in načine, katerih se komunistične tolpe poslužujejo. Na zgledih je pokazal, kako poplačujejo komunisti onim ljudem, ki jim — po večini iz zgrešenega idealizma in meneč, da koristijo s tem narodni stvari — pošiljajo v gozdove hrano in obleko. Premnogo teh naivnih in lahkovernih ljudi so komunisti sedaj že pomorili.

Ob zaključku je govornik pozval vse gorenjsko delavstvo, da se čim prej popolnoma pridruži protikomunistični fronti in pomaga z vsemi sredstvi iztrebiti tolovajstvo, to sramoto za Gorenjsko. Delavstvu se je lahko čitalo z obrazov, da razumejo njegova izvajanja in njegov poziv. Poznalo se mu je, da jim je govoril iz srca, in nagradili so ga s spontanim aplavzom.

Prav tako je govoril poslušalcem k srcu g. *Maks Jan*, ki je sam Gorenjec, ki se je izučil na Jesenicah ter je kot delavec in pozneje kot strokovničar dolga leta živel med gorenjskimi delavci. Nazorno je pojasnil poslušalcem bistvo komunizma ter njegovih pojavov med Slovenci. Opozoril je kako se je še pred nekako poldrugim letom tudi dolenjski delavec tolažil, da mu komunizem ni nevaren in da mu še ni nič škodil. Ko pa so začele na Dolenjskem goreti hiše in cele vasi, ko so bila uničena nešteta industrijska podjetja in delavstvo s tem oropano kruha, ko so bili umorjeni od bratske roke desettisoči rojakov, med njimi nešteti delavci, tedaj je tudi dolenjski delavec spoznal, kako je komunizem s svojo OF in svojimi oboroženimi krdeli poguben tudi zanj. Delavec se je takrat brez oklevanja pridružil kmetu ter se skupno z njim najprej v vaških stražah in potem v domobranstvu s puško v roki postavil v bran proti komunizmu. Enako se je razvijal in se razvija položaj na Gorenjskem, kjer ljudje tudi v vedno večjih množicah spregledujejo komunistično igro ter njeno pogubnost za Gorenjce in vse Slovence.

Pozorno so poslušali zborovalci tudi izvajanja g. Jana o položaju delavca v Sovjetski zvezi, v tem »delavskem raju«, v katerem pa je delavec le mrtev stroj in brezpraven suženj. Pokazal je, kako so obljube komunistov samo gradovi v oblakih in kako komunizem ne le ne more, temveč tudi noče res zadovoljivo rešiti delavskega vprašanja. Nasprotno pa so delavstvu zagotovljene vse pravice v novi Evropi, ki nastaja in v kateri je zajamčen vsem narodom oni položaj, do kakšnega bodo upravičeni po svojem sodelovanju. Delavstvo mora zato v svojem lastnem interesu staviti vse svoje sile na razpolago za uničenje boljševizma in plutokracije. Živahno in iskreno odobravanje poslušalcev je bilo dokaz, da so padla stvarna izvajanja govornika na rodovitna tla.

Na vseh zborovanjih je bila izražena želja, da se tudi na Gorenjskem prične z vsemi sredstvi borba proti komunizmu in njegovim tolovajskim krdelom ter vsem njihovim pomočnikom, naj se imenujejo že OF ali kakorkoli. Tako so bila zborovanja dokaz novega časa, v katerega stopa Gorenjska. Spregovoril ni samo kmet, spregovoril je tudi gorenjski delavec, tisti delavec, ki ga je komunizem s sigurnostjo štel za svojega, pa je moral spoznati, da temu ni tako. Gorenjski delavec je poslal svoj odločni odgovor vsem onim, ki so šli v gozdove, da postanejo z ropom, umorom in požigom grobokopi svojega lastnega naroda.

Tudi partijci popuščajo

Pod tem naslovom prinaša novomeški domobranski list »Za blagor očetnjave«, štev. 157 zanimiv dokument štaba »Cankarjeve brigade«, ki se dobesedno glasi:

»Namestnikom politkomisarjev bataljonov in topovske baterije, Položaj.

Zgodil se je že tretji primer izgube puškomitraljeza in nepravilno izvrševanje patrolne službe, vsled česar so bili tovariši iznenadeni ter smo pri takih iznenadenjih izgubili največ tovarišev in avtomatskega orožja. Naštevam le tri zadnje primere, ki so se primerili v naši brigadi:

1) Pet tovarišev iz tretjega bataljona z enim puškomitraljezom so se na položaju v bunkerju brezbrižno zabavali ali spali, skratka, zanemarili svojo dolžnost in opustili vse dolžne vojaške mere in niso opazili sovražnika, ki jih je v jačini 20 mož obkoljeval, jih presenetil in vseh pet pobil in jim zaplenil vse orožje in municijo, med tem en puškomitraljez.

2) Topovska baterija je imela pokretno zasedo na Potovrhu. Ta zaseda ni izvrševala danih navodil, katera so ji bila zadana. Namesto, da bi bili vsi na terenu, so poslali le eno trojko v patrolo, ostali pa so se brezbrižno zabili brez vsakega zavarovanja v hišo in se tam razkomotili. Sovražnikova patrola v jačini 15—20 mož jih je presenetila v hiši, tako, da so skakali skozi okna. Pri tem je sovražnik zaplenil 1 puškomitraljez, 2 puški in opremo šestih tovarišev, vštevši torbico namestnika politkomisarja z vsemi partijskimi akti in spiski.

3) Pokretna zaseda 3. bataljona, ki jo je vodil namestnik politkomisarja tovariš Fiče, ki je imela nalogo, kontrolirati svoje položaje, se ji je primerilo že drugič, da se je namreč brez osiguranja in to v neposredni bližini sovražnika zabila v hišo, ter se pustila iznenaditi od belogardistov. Pri tem smo imeli dva mrtva, med njima namestnika politkomisarja, tov. Fiče, kateremu so vzeli torbico z vsemi dokumenti in spiski. Zaplenjen je bil 1 puškomitraljez in 1 puška.

Tovariši! Kakor vidite, da so pri vseh teh iznenadenjih bili poleg **partijski** funkcionarji, kateri bi morali biti najvestnejši v službi in bi morali dajati vsem zgled. Vse to so vidni dokazi, da **partija v naših edinicah slabi. Če bi partija delala**, se taki primeri ne bi mogli zgoditi.

Zavedajte se partijski funkcionarji, da smo vseh teh neuspehov in iznenadenj krivi sami. Ako bi mi svoje **partijsko** delo razvili močneje po četnih celicah, se taki primeri ne bi mogli zgoditi. Ti primeri so naravnost kričeči in tega **partija** ne more oprostiti!

Apeliram na vas, da storite vse, da se taki primeri ne zgode več, ker sicer bomo prisiljeni izvajati eksemplarične kazni.

Ista okrožnica, ki jo dajem **po partijski liniji**, se mora prečitati po vseh četnih arhivih ZKM.«

•

Ta dokument je sam po sebi tako zgovoren, da bi bil prav za prav vsak komentar nepotreben. Komunisti se utegnejo še tolažiti, da je spoznanje in priznanje prvi korak k poboljšanju. Samo da je za nje že prepozno! Morala v komunističnih oddelkih je že tako močno razpadla, da je niti najbolj navdušeni partijci ne morejo več obnoviti, tem manj, ker je demoralizacija v polni meri zajela že tudi nje, kar se najbolje vidi iz gornjega spisa.

Zanimiv pa je ta še v nekem drugem pogledu, posebno v najnovejšem času, ko si komunisti spet enkrat na vso moč prizadevajo, da bi zabrisali komunistični značaj svojega uničujočega početja. Objavljena okrožnica dokazuje, da so v OF, njenih oboroženih krdelih in njenih ostalih ustanovah slej ko prej izključni gospodarji — komunisti.

Ameriške izgube na Sajpanu

K zaključnemu poročilu japonskega glavnega stana

Tokio, 19. jul. Poročilo japonskega glavnega stana o borbah na otoku Saipan navaja:

»Celotni uspeh japonskega letalstva in oddelkov vodnih letal je od 11. junija, ko je pričel neki sovražnikov izredni oddelek napadati skupine Marijanskih otokov, naslednji:

1. Potopljene so bile: 2 sovražnikovi nosilke letal, 3 bojne ladje, 3 rušilci, 1 podmornica, 2 bojni ladji neugotovljenega razreda in 2 prevozniški ladji za čete.

2. Potopljene ali vsaj težko poškodovane: 5 nosilk letal in 1 bojna ladja.

3. Težko poškodovane: 5 do 6 nosilk letal, 1 bojna ladja, 3 križarke, 3 rušilci, 1 bojna ladja neugotovljenega razreda in 7 prevoznih ladij za čete.

4. Sestreljenih je bilo najmanj 863 sovražnikovih letal.

Po 20 dneh ogorčenih bojev je bila bojna sila japonskih oddelkov resno poslabšana, na drugi strani pa je narasla na sovražnikovi strani ognjevitost borb in so izkrcane čete kmalu štele tri divizije.

Tako je uspelo sovražniku le na podlagi številčne premoči vdreti v japonske obrambne postojanke ter jih na več mestih razbiti. Rezultat je bil, da so bile japonske obrambne sile 4. julija prisiljene skrajšati bojno črto in umakniti se na bojno črto, ki je vezala njihove višinske postojanke s Tapakom in Tarhojem v severnovzhodnem delu otoka.

Japonskim četam ni ostal noben top, s katerim bi lahko napadli sovražnikove oklopnike, in so vse storile, kar so morale storiti, da so zadržale sovražnika s svojimi telesi.

Ostavka japonske vlade

Tokio, 20. jul. Informacijski urad je objavil v četrtek zjutraj vzroke za odstop celotne Tojove vlade, ki je odstopila 18. julija. Poročilo pravi:

»Od pričetka veleazijske vojne je storila vlada v ozki povezanosti s cesarskim glavnim stanom vse, kar je bilo možno za uspešno dokončanje vojne. Potem, ko je spoznal min. predsednik general Tojo, da je potrebna ostavka celotne vlade, ker bi bila potrebna močnejša vlada, da bi se s tem dovedle narodu nove sile in da bi se dosegla močnejša izvedba vojne, je zbral vse prošnje za odstop ministrov in jih 18. julija predložil prestolu v avdijenci v cesarski palači.«

Tokio, 20. jul. Kakor poroča agencija »Domej«, je pozval japonski cesar po odstopu min. predsednika Toja v torek popoldne čuvarja državnega pečata marquisa Koichija Kido, naj mu sporoči svoje mnenje o izbiri novega min. predsednika. Marquis Kido je sklical konferenco višjih državnikov, ki je prisostvovalo 7 prejšnjih ministrskih predsednikov in predsednik tajnega kabineta cesarske palače. Tudi ministrski predsednik Tojo se je udeležil te konference.

Izpremembe v japonskem vojaškem vodstvu

Tokio, 20. jul. Naslednje osebne izpremembe so bile objavljene 19. julija: Bivši vrhovni poveljnik X. kvagtunške armade general Yoshijirox je bil imenovan za šefa generalnega štaba. Za novega vrhovnega poveljnika kvantunške armade je bil imenovan general Otozoy Yamada, ki je bil doslej generalni inspektor vojaške vzgoje. Na njegovo mesto pride maršal Sugjama. Generalni poročnik Michio Sugava je bil imenovan za generalnega inspektorja letalstva.

Uspeh japonskega protiletalskega topništva

Tokio, 19. jul. V nedeljo je uspelo japonskim protiletalskim topničarjem in oddelkom letalcev, da so med napadom oddelka 51 sovražnih letal na japonska oporišča na otoku Truku zelo težko poškodovalo več sovražnikovih bombnikov.

Španski narodni praznik

Madrid, 19. jul. Španija je praznovala v torek »dan dela«. Na številnih zborovanjih se je izjavil španski narod za ustvariteljsko moč dela, za spoštovanje rokodelstva, poljedelstva in industrije.

Ob 8. obletnici narodnega vstajenja je bilo v Toledu odlikovanih 600 starih borcev Falange s častnim znakom Falange.

Madrid, 19. jul. General Franco je ob priliki obletnice pričetka narodnega gibanja odlikoval 71 vodilnih osebnosti vlade in oboroženе sile z visokimi odlikovanji. Med zaslužnimi možmi so med drugimi grof Jordana, ki je bil odlikovan prav tako kakor notranji, delovni in minister Falange z velikim križem reda Karla III., bivši poveljnik »Modre divizije« general Munoz Grandes in general Saliquet, ki sta bila oba odlikovana z velikim križem reda Izabele Katoliške.

Madrid, 18. jul. 18. julij, ko so l. 1936 pričeli narodnjaki borbo proti liberalno marksističnemu gospodarstvu, je največji španski narodni praznik, ki ga slavi narod kot praznik dela v vsej Španiji. Madridski listi so počastili ta praznk z obsežnimi izrednimi izdajami, v katerih so opisali delo vlade, državnih organizacij in Falange.

25.000 članov španske delovne fronte je korakalo mimo državnega vodje generala Franca. V paradi so vozili vozove, ki so simbolizirali špansko ročno delo, špansko deželno gospodarstvo in industrijo. Nepregledna človeška množica je tvorila na cestah pohoda, ki so bile bogato okrašene z zastavami, gost špalir in z živahnim vzklikanjem počastila generala Franca.

Madrid, 19. jul. V važnejših španskih ladjedelnicah gradijo sedaj 32 parnikov in 173 motornih ladij, ki bodo imele skupno 326.000 brt.

Madrid, 19. jul. V prisotnosti visokega komisarja za španski Maroko, kalifa ter tetuanskega, tangerskega in auenskega paše je bila v Meluzi (španski Maroko) otvorjena sirotišnica »Franco«. V tej sirotišnici bodo vzgajali več sto sirot maroških vojakov, ki so padli v španski državljanski vojni proti boljševizmu.

Posledice terorističnih napadov na München

Berlin, 19. jul. Severnoameriški bombniški teror proti mestu Münchnu je pozročil najtežja razdejanja na celokupnem tesno naseljenem mestnem področju. Poleg zelo velikega števila razdejanih kulturnih zgradb in javnih poslopij je bilo razdejanih po dosedanjih ugotovitvah 16 bolnišnic, 15 otroških in domov za starčke, kakor tudi 16 cerkva kot žrtve brezciljnega bombniškega strahovanja severnoameriških bombnikov.

Angloameriški petrolejski boj

Stockholm, 19. jul. Veliko zanimanje je povzročila objava, da bo državni tajnik Hull osebno vodil ameriško odposlanstvo na bližnji britanskoameriški petrolejski konferenci in da bo minister Ickes kot komisar za petrolej njegov namestnik. Ameriška odločitev kaže, kako velik pomen pripisujejo v Washingtonu pričakovanim težkim nesoglasjem z Anglijo glede nadzorstva in razdelitve zemeljskega olja. Tudi angleško odposlanstvo bosta vodila 2 ministra, namreč lord Beaver Brook in državni tajnik v zunanjem ministrstvu. »Pričakujejo se težki boji med obema silama,« piše neki nevtralni poročevalec. Angleži se močno upirajo ameriškim poizkusom pridobiti vodilno mesto v petrolejski trgovini Srednjega vzhoda. Angleški tisk dvomi nad Ickesovimi izvajanji, s katerimi je hotel dokazati nevarno padanje ameriških rezerv zemeljskega olja. Levičarski list »New Statesman and Nation« izjavlja, da so ameriška ležišča nafte v Srednjem vzhodu s trgovskega stališča nesmiselna in da se nikakor ne dajo upravičiti. Gradnja cevovoda za olje se ne izplača, ker se lahko zemeljsko olje prevaža mnogo ceneje z ladjami. Ameriška vlada ima brezdvomno politične in strateške načrte, če se bavi s takšnimi načrti. Levičarski britanski list pozikuša nato izigravati Sovjetsko zvezo proti Američanom. V Sovjetski zvezi se močno zanimajo za olje na Srednjem vzhodu, ker nazaduje pridobivanje petroleja pri Bakuju in Groznem. Zato je Srednji vzhod »naravno preskrbovalno področje Sovjetske zveze«.

Gospodarstvo

90 letnica železnice preko Semmeringa

Pred devetdesetimi leti, dne 17. julija 1854, so po prebroditvi velikih tehničnih ovir in težav otvorili železniško progo preko Semmeringa, ki je bila takrat prva gorska proga na svetu. Semmerinška železnica je stekla pet let pozneje kakor železnica iz Ljubljane proti Celju in Gradcu. V Ljubljani smo dobili železnico že 11 let po otvoritvi prve avstrijske proge.

Preden so pričeli graditi gorsko železnico preko Semmeringa, se je med avstrijskimi strokovnjaki razvila huda polemika o tem, ali je tehnično sploh mogoče zgraditi železnico preko obronkov Alp južno od Dunaja. Težavno vprašanje je tehnično brezhibno rešil projektant Karel Ghega, ki je navzlic ugovorom drugih strokovnjakov projektiral progo kot navadno železnico s precejšnjo vzpetino, medtem ko so drugi strokovnjaki zastopali stališče, da po strmi progi ni mogoče voziti. Ghega se je zavedal, da je treba konstruirati tudi primerno lokomotivo. Izposloval je pri takratnem trgovinskem ministru Brucku razpis nagrade 20.000 goldinarjev za konstrukcijo sposobne gorske lokomotive. Celo angleški mojster za gradnjo lokomotiv Stephenson je bil takrat mnenja, da preko gorskega terena ne bo mogoče voziti z lokomotivo, slonečo na athezijskem principu. Strokovnjaki so predvsem ugovarjali, da ne gre zgraditi progo z vzpetino 1:40 in so dopuščali le vzpetino do največ 1:200. Obsodili so Ghego, da zapravlja javni denar za projekt, ki ni izvedljiv. Te intrige so graditev proge zelo zavlekle. Avstrijska vlada se je odločila za gradnjo šele leta 1848, da spričo takratne gospodarske krize omogoči večjo zaposlitev delavstva. Ghega je premagal tudi vse ovire, ki so nastopile med gradnjo samo, ko ni bilo na razpolago potrebnih strojev in strokovnih delovnih moči. Širša javnost je bila glede na mnenje drugih strokovnjakov tako prepričana o neuspehu gradnje, da se je otvoritev proge izvršila brez vsake slovesnosti. Kako dobro premišljen pa je bil Ghegov načrt, nam potrjuje dejstvo, da je trasa proge ostala z malimi izjemami do današnjega dne nespremenjena. Nagrado za prvo gorsko lokomotivo je takrat dobila neka bavarska tvornica, vendar njene lokomotive niso dolgo vzdržale. Nekaj let pozneje pa je profesor na graški tehnični visoki šoli Wilhelm von Engert končno rešil tudi to oviro in je zgradil prvo sposobno gorsko lokomotivo.

Gospodarske vesti

= **Nova ureditev dela v tiskarnah v Nemčiji.** Čeprav je v Nemčiji potrebno za izdelavo vsake tiskovine posebno dovoljenje in obstojajo prepovedi za razne tiskovine, ki niso neobhodno potrebne, so nemške tiskarne prekomerno zaposlene. Na drugi strani so številne tehnične naprave v tiskarnah neizkoriščene. Da se doseže v tem pogledu izravnava, je nemški minister za oboroževanje in vojno proizvodnjo imenoval posebne poblaščence za ureditev dela v tiskarnah, ki bodo dirigirali naročila za tiskovine tako, da bodo tehnične naprave najbolje izkoriščene. Vsak tiskarski obrat se bo moral specializirati za izdelavo določenih vrst tiskovin, za katere je najbolj urejen. V zvezi z imenovanjem produkcijskih pooblaščencev za tisk, se uvedejo tudi razne stopnje nujnosti. Za vsako naročilo, ki je v načelu odobreno, bo določena tudi stopnja nujnosti. V prvo in drugo stopnjo bodo uvrščene vojno važne tiskovine, kakor so živilske nakaznice, formularji za dodelitev surovin itd. Za pravočasno izdelavo takih tiskovin bodo v bodoče tiskarnarji osebno odgovorni.

= **Obvezna oddaja starega tekstilnega blaga na Madžarskem.** Kakor druge dežele je tudi Madžarska organizirala zbiranje starih kovin, papirja in starih tekstilnih odpadkov, da se ponovno uporabijo kot surovina. Navzlic prizadevanju pa dosedanje nabiralne akcije niso prinesle pričakovanega uspeha. Zbrane količine tekstilnih odpadkov in ostalega tekstilnega blaga ne ustrezajo danim možnostim. Da se v polni meri zajame vse staro tekstilno blago, ki ga prebivalstvo ne potrebuje več, se bo v kratkem pričela na Madžarskem nova zbiralna akcija, pri kateri bo moralo vsako gospodinjstvo oddati določeno količino starega tekstilnega blaga, kar bo vpisano v gospodinjsko nakupno knjižico.

= **Rezultati zavezniške valutne konference.** Zavezniška valutna konferenca v Bretton-Woodsu je sicer zaključena, vendar rezultat konference ni docela jasen, zlasti glede na zadržanje sovjetske delegacije. Težave so nastopile predvsem glede udeležbe Zedinjenih držav, Anglije in Sovjetske zveze v predvidenem mednarodnem valutnem fondu. Prvotni načrt, po katerem naj bi Sovjetska zveza imela v tem fondu delež 1 milijarde dolarjev, je bil toliko spremenjen, da se delež Sovjetske zveze poviša na 1.2 milijarde pri nespremenjeni kvoti Anglije v višini 1.3 milijarde. Glede na zvišanje sovjetskega deleža pa je ameriška delegacija vztrajala, da se zaradi »izravnanega razmerja sil« ameriški delež prav tako poviša za 0.25 na 2.75 milijarde dolarjev, tako da bi imele Zedinjene države v tem fondu premoč nad Anglijo in Sovjetsko zvezo. K temu kompromisnemu predlogu se sovjetska delegacija še ni izjavila, češ da še ni prejela instrukcij iz Moskve. Prvotno načelo, da se višina deleža določi po obsegu narodnega dohodka in zunanje trgovine posamezne dežele, je stopilo precej v ozadje v korist političnega razmerja sil.

= **Črnilo v obliki tablet.** Kakor poročajo iz Berlina je nemškim kemikom uspelo izdelati brezhibno črnilo v obliki tablet. V promet bo prišlo tudi črnilo za nalivna peresa v obliki tablet, ki prav nič ne zaostaja za podobnim črnilom v steklenicah. Z izdelovanjem črnila v tabletah bodo prištedili mnogo surovin za izdelovanje steklenic. Doslej so v Nemčiji na leto potrebovali za črnilo skoro 50 milijonov steklenic v različnih velikostih. Samo za prevoz črnila v steklenicah je potrebno na leto 500 železniških vagonov, medtem ko bo prevoz črnila v tabletah neprimerno manj obremenjeval železnice. Poleg tega bo mogoče prihraniti mnogo surovin in delovnih moči, ki so bile doslej potrebne za izdelovanje steklenic.

»Kri mučencev...«

je naslov knjigi, ki govori o komunističnih grozodejstvih, ki so jih komunisti zagrešili nad duhovniki in bogoslovci. Cena knjigi je 10 lir.

Obvestila »Prevoda«

Prevoz poljskih pridelkov za posestnike mestne občine

Dovolilnice za prevoz poljskih pridelkov preko bloka v Ljubljano za posestnike mestne občine ljubljanske, ki imajo svoje njive izven bloka, bo izdajal mestni gospodarski urad, Beethovnova ul. 7.

Kontrolni organ na bloku odvzame dovolilnico pri prvem prevozu, jo hrani pri sebi in pri vsakem naslednjem prevozu vpiše uvoženo količino. Ko je dovolilnica izrabljena, jo predloži Prevodu, Novi trg 4, pritličje, soba 1a.

Vse ostale dovolilnice za prevoz živil izdaja Prevod, kakor doslej.

Oddaja drv za domačinstva

Preskrba mesta Ljubljane s potrebnim kurivom posebno z drvmi je zvezana letos v danih prilikah z izrednimi težkočami ter je potrebno, da se z vsem kurivom do skrajnosti štedi in ga racionelno uporablja. V preteklih mesecih so se iz dotoka drv, ki so prihajala v mestna skladišča, morale kriti prvenstveno potrebe pekov, ki pečejo za domačinstva, nadalje javnih kuhinj in zdravstvenih zavodov. Šele po pokritju teh najnujnejših potreb je bilo mogoče misliti na razdelitev drv domačinstvom. Seveda pridejo pri prvi razdelitve samo ona domačinstva v poštev, ki nimajo nikakih zalog, ker razpoložljive količine v mestnih skladiščih ne zadostujejo, da bi se že sedaj krila vsa domačinstva brez razlike. Tudi ne bi bilo pravično, ako bi se razdeljevala drva tudi onim, ki razpolagajo še z zalogo, marveč je potrebno, da dobijo drva samo domačinstva, pri katerih je zaradi pomanjkanja drv kuhanje odnosno prehrana sama ogrožena. V svrho dodelitve drv naj se glavarji domačinstev, ki so dobili redne nakaznice za kurivo in ki nimajo nikake zaloge, **prijavijo do najpozneje 23. julija t. l. pri svojem stalnem trgovcu, na katerega glasi njihova nakaznica.** Kot zaloga se smatra vsaka količina drv, ki presega 50 kg. Stranka mora pri prijavi izjaviti, da nima zaloge drv, in nosi za podano izjavo vse posledice. Pokrajinski gospodarski svet bo po posebnih organih kontroliral pravilnost prijav in bo strankam, ki so podale netočne prijave ne samo črtano nakazilo drv, marveč bo tudi ustavljena dobava premoga in nakaznica razveljavljena. Poleg tega bodo zadele lažne prijavitelje vse sankcije, ki jih odreja naredba o razdelitvi kuriva. Po izvršenih prijavah prejmejo trgovci s kurivom iz mestnih skladišč pripadajoča drva ter bo po izvršeni kontroli prijav objavljen pričetek razdeljevanja drv strankam v listih.

Silna eksplozija razstreliva v ameriškem mestu

Stockholm, 18. jul. Agencija Reuter javlja iz New Yorka:

Pri eksploziji v skladišču streliva v Fort of Chicago pri Martinezu v Kaliforniji je bilo ubitih več sto oseb, več sto pa ranjenih. Po neki vesti cenijo število mrtvih na 600. Bolnišnice v Martinezu so prenapolnjene z ranjenci, med katerimi je mnogo mornarjev. Zračni pritisk se je čutil v oddaljenosti 50 milj in je razbil stotine šip. Poročilo martineškega šerifa pravi, da je majhno mesto Fort of Chicago zravnano z zemljo. Kakor javljajo je bilo 2000 vojakov-črncev nameščenih v mestu. Vzrok eksplozije ni znan.

Kratke vesti z vsega sveta

Helsinki, 18. jul. Zaradi svetlih nordijskih noči ukinjena zatemnitev bo sedaj na podlagi odredbe vrhovnega poveljnika oboroženе sile maršala Mannerheima v daljnjih področjih Finske ponovno uvedena z 20. julijem.

Budimpešta, 19. jul. Za madžarskega poslanika v Bernu je bil imenovan generalni konzul baron Karl Bothmer. Kakor je bilo objavljeno, je bivši madžarski poslanik v Švici baron Bakach-Bessenyey letos v marcu ob menjavi vlade izgubil državljanstvo in bil razrešen svojih poslov.

Madrid, 19. jul. Oblak letečih mravelj je preletel v ponedeljek Barcelono od zapada proti vzhodu in se spustil v več obalnih majhnih krajih, kjer bivajo sedaj številni kopalci. Mravlje so prodrle v stanovanja in bili nekaj časa jako neprijetna golazen.

Amsterdam, 16. jul. Kakor poroča britanska poročevalska služba iz Rio de Janeira, je sporočil zunanje ministrstvo, da se nahaja gospa Čangkajšek na dopustu v Braziliji. Župan v Rio de Janeiru je dal na razpolago otok Brocoio, kjer bo preživela svoje počitnice.

Stockholm, 20. jul. Kakor poroča agencija Reuter, je bil imenovan dosedanji guverner in vrhovni poveljnik na Malti maršal lord Gort za visokega komisarja in vrhovnega poveljnika v Palestini ter za visokega komisarja v Transjordaniji.

Ženeva, 20. jul. Najvišjo plačo v Ameriki je prejel prejšnje leto žid Sidney Fleisher v Hollywoodu, kakor objavlja ameriško finančno ministrstvo v svojem vsakoletnem poročilu o najvišjih dohodkih.

Vichy, 20. jul. Generalno tajništvo za rodbino je izdalo brošuro, ki se bavi z obljudenostjo Francije. Iz nje je razvidno, da je imela Francija l. 1935. skupno z vsemi inozemci 42 milijonov prebivalcev. Če se bo nadaljevalo sedanje razmerje med rojstvi in umrljivostjo, bo imela Francija v nekaj desetletjih 29 milijonov prebivalcev. Razen tega bi bila skoro polovica prebivalcev 60letnikov. »Avernir«, ki je ponatisnil te podatke, označuje zaupanje do življenja kot najvažnejši problem Francije.

Ankara, 20. jul. Turška vlada je odobrila zvišanje notranjega posojila za 50 milijonov funtov, ki bodo uporabljeni za železniške svrhe. Doslej so potrošili v ta namen že 58 milijonov funtov.

Helsinki, 20. jul. Kakor javlja finski poročevalski urad, je imel zunanjepolitični odbor parlamenta včeraj svoje redno tedensko zasedanje na katerem je podal zunanji minister Ramsay običajni pregled zunanjepolitičnega položaja.

Zaplemba imovine upornika

Službeni list šefa pokrajinske uprave v Ljubljani objavlja odločbo o zaplembi imovine upornika Janeza Šiške, železničarja, nazadnje stanujočega v Ljubljani, Bleiweisova c. 25.

Kronika

* **Smrt odlikovanca s hrastovim listom.** Iz Berlina poročajo, da je na zapadu padel vodja oddelka nemških lovskih letal stotnik Josef Wurmheller, in sicer potem ko je dosegel 102 zmagi v zraku. Wurmheller je bil odlikovan s hrastovim listom k viteškemu križu.

* **Smrt zaslužnega kemika.** V Karlsruhe je umrl prof. dr. Paul Eichner, ki je skoro 40 let predaval kemijo na tehniški visoki šoli v Karlsruheju. Pokojnik je učakal 80 let ter si je pridobil zasluge zlasti za kemične pridobitve v obrtniških in industrijskih podjetjih.

* **Proslava španskega narodnega praznika.** Na predvečer obletnice narodnega vstajenja, ki bo naslednji ponedeljek, se bo vršila slovesna seja narodnega sveta Falange. Ob tej priliki bo govoril tudi general Franco. V torek je narodni praznik in se bodo vršile po vsej Španiji narodne prireditve. V Madridu bo korakalo tega dne pred generalom Francom 200.000 članov narodnih sindikatov.

* **Mobilizacija na Letonskem.** Vrhovni poveljnik na baltskem področju in višji SS in policijski vodja Estonske pozivata letonski narod k borbi in delu v okviru obrambe ogroženih mej. Generalni inspektor letonske SS prostovoljske legije, SS Gruppenführer Bangerskis je storil vse, da se mobilizirajo za vojno sposobni moški, medtem ko skrbi za pritegnitev na civilnem sektorju prvi generalni direktor domače obrambe general Dankers.

* **Centrala za razdeljevanje učil.** V Nemčiji je bila osnovana centrala za razdeljevanje učil šolski mladini. Ustanova se je v zadnjih letih tako silno razmahnila, da je doslej razdelila učnim zavodom in posameznim učencem nad 11 milijonov učil.

* **Gospa Čangkajšek na dopustu.** Iz Madrida poročajo, da bo gospa Čangkajšek morala preživeti nekaj mesecev na dopustu zaradi živčne preutrujenosti, preden bo mogla nadaljevati s svojo politično delavnostjo. Vest je objavilo čungkinško poslaništvo v Washingtonu.

* **Croce se je umaknil iz politike.** Tako poroča neka vest iz Neaplja, ki pristavlja, da se namerava Croce v bodoče posvetiti samo še svojemu študiju.

* **Nov vodja letalskih teroristov v Sredozemlju.** Vicemaršal G. B. H. Baker je bil imenovan za šefa štaba britanskega letalstva v Sredozemlju. Baker je bil doslej vodja tehničnega poveljstva za vežbanje.

* **Zasedanje turškega parlamenta.** Turška narodna skupščina se je sestala v ponedeljek ob 15. uri, da razpravlja o notranjih zadevah.

* **Poostrena tiskovna cenzura v Turčiji.** Pristojna vladna mesta so naročila turškemu časopisju, da sme prinašati odslej naprej inozemska poročila le, če jih je prejelo časopisje od Anatolske agencije. Prepovedano je prinašati poročila tujih agencij, poročevalskih služb ali radijskih postaj ter tudi vse inozemske komentarje. Neizpolnjevanje te odredbe se bo kaznovalo po tiskovnem zakonu. Carigrajsko časopisje se že drži danih navodil.

* **Cerkvena slovesnost v portugalski** Vzhodni Afriki. Z nenavadnim sijajem in ob prisotnosti najvišjih zastopnikov države, vojske in mornarice ter vse višje duhovščine se je v soboto vkrcal na portugalsko ladjo »Serpa Pinto« lizbonski kardinal-patrijarh Cerejeira. Kardinal bo kot legat in osebni papežev zastopnik posvetil novo katedralo Lourenco Marques v portugalski vzhodni Afriki.

* **Kako je s koncem vojne?** Kakor javlja »Associated Press«, je izjavil državni podtajnik v vojnem ministrstvu Lovett na tiskovni konferenci v Washingtonu, da ne razume brezmejnega optimizma, ki vlada v različnih krogih glede konca vojne.

* **49 potresov v juniju.** Observatorij v Granadi je pretekli mesec zabeležil 49 potresov. Najmočnejši potres je trajal pet ur in je bil oddaljen 9000 km. Aparati so beležili tresenje še potem, ko so potresni valovi že dvakrat obšli zemljo.

* **Draginja v Palestini.** Po statistiki neke židovske agenture se je draginja v Palestini kljub vsem protiinflacijskim ukrepom še stopnjevala. Indeks življenjskih stroškov za april se je dvignil na 233.5 odstotka.

* **Jetika kosi tudi v Ameriki.** »New York Times« ter drugi ameriški časopisi poročajo, da se stalno višajo smrtni primeri zaradi jetike, predvsem med delavci oboroževalne industrije, vkljub vsem previdnostnim ukrepom, kar močno vznemirja zdravstvena oblastva ter delovne urade.

* **Manjša dobava premoga angleškim** gospodinjstvom. Kakor poroča »Daily Mail«, je izjavil parlamentarni državni podtajnik v ministrstvu za pogonsko gorivo Smith v nekem govoru v Bristolu, da so v gospodarskem letu 1943.-1944. razdelili angleškim domačim gospodinjstvom 34 in pol miljona ton premoga. To je 3 miljone manj kakor v letu 1942.-1943. ter 9 milijonov ton manj kot v letu 1941.-1942.

Iz Ljubljane

u— **Nov grob.** Za vedno je zapustila svojce ga. Frančiška Furlanova. Učakala je častitljivo starost 83 let. K večnemu počitku jo bodo spremili v soboto ob pol 15. iz kapele sv. Frančiška na Žalah na pokopališče k Sv. Križu. Naj ji bo lahek počitek! Svojcem izrekamo naše iskreno sožalje.

u— **Pogreb režiserja J. Koviča.** Ob najlepšem poletnem dnevu se je velika množica ljudi poslovila na Žalah od režiserja in igralca Joška Koviča. Njegovi tovariši in tovarišice iz obeh gledališč so prišli korporativno, gledališko upravo je zastopal upravnik podpolk. Herzog z ravnateljema obeh gledališč, med številnimi Kovičevimi znanci in ožjimi sodelavci v kraju njegovega prejšnjega delovanja je bil tudi bivši upravnik dr. R. Brenčič. Skratka, prišli so kljub sončni pripeki mnogi ljudje, ki so rajnkega Joška Koviča cenili kot umetnika in režiserja. Krsto z njegovim truplom so prenesli iz kapele sv. Andreja, kjer je ležal med venci in šopki, pred kapelo na Žalah. Ko je duhovščina opravila molitev, je stopil na oder ravnatelj Drame Ciril Debevec in se poslovil od pokojnika v imenu vodstva ljubljanske Drame, ki ji je Kovič v zadnjih letih posvečal svoje velike sposobnosti. Po Debevčevem pesniško vznešenem govoru je spregovoril tovariški nekrolog igralec Slavko Jan v imenu igralske organizacije. Naposled je govoril Koviču v slovo igralec in pesnik Danilo Gorinšek, ki se je spominjal v svojem imenu in v imenu drugih dolgoletnega ožjega sodelovanja s Kovičem. Po teh prisrčnih poslovilnih govorih je zapel moški zbor Opere »Vigred se povrne«. Po turobnih glasovih te narodne žalostinke so dvignili krsto in jo prenesli na avtofurgon, ki jo je prepeljal na pokopališče v Dravljah, kjer so Joška Koviča položili v družinsko grobnico k večnemu počitku v ljubljeni domači zemlji.

u— **Dodatne živilske nakaznice za gospodinje.** Čitateljica nam piše: Na mestu bi bilo, da bi dobile gospodinje, ki delajo same brez služkinj, dodatno živilsko nakaznico. V gospodinjstvih, kjer opravlja vse delo ena sama oseba, zasluži ta enak kos kruha kakor ga dobi služkinja. Marsikatera mati z več otroki ima mnogokrat bolj zdelane roke in je bolj potrebna večjega kosa kruha kakor služkinja pri gospej z enim ali nobenim otrokom. Pristojno oblastvo naj bi to željo upoštevalo in dalo gospodinjam brez služkinj dodatne živilske nakaznice, kakor so jih pred časom že dobivale.

u— **Potrdila o velikosti neposrednega davka zaradi odmere šolnine.** Vsi upokojenci in upokojenke, ki jim likvidira pokojninske prejemke finančna direkcija v Ljubljani, naj čimprej prosijo za potrdila o velikosti neposrednega davka, ki jih bodo potrebovalj ob vpisu svojih otrok v šolo prihodnje šolsko leto zaradi odmere šolnine. Prošnjam, kolkovanim s kolki za 6 lir ali pa pisanim na taksnem papirju za 6 lir, naj predlože za vsako potrdilo, kolikor jih bodo potrebovali, za 6 lir kolkov ali pa taksni papir za 6 lir, kajti tudi za neoverjeni uradni prepis potrdila znaša državna taksa 4 lire, 50%na banovinska doklada 2 liri, tedaj skupaj 6 lir. Tisti upokojenci in upokojenke, ki plačujejo razen uslužbenskega davka na svoje pokojninske prejemke tudi neposredni davek po kateri drugi davčni obliki, naj v svoji prošnji, naslovljeni na finančno direkcijo v Ljubljani, navedejo, pri kateri davčni upravi so obremenjeni za neposredni davek.

u— **Popravila potrebna cesta.** Najprometnejše križišče v Ljubljani je gotovo pred glavno pošto. Zato bi moralo biti tam cestišče popolnoma brezhibno, da zaradi tega ne bi nastala večja prometna nesreča. Nasprotno pa je prav pred pošto cesta v zelo slabem stanju. Granitne kocke so zlasti ob tramvajskem tiru na nekaterih krajih dvignjene za več centimetrov, drugod pa spet pogreznjene, tako da morajo biti kolesarji skrajno previdni, še zlasti pa morajo paziti pešci, da se ne spotaknejo. Upravo mestne cestne železnice prosimo, naj cesto popravi.

u— **Pšenica je dozorela.** Kljub neugodnemu in hladnemu vremenu je prišel čas, ko je dozorela pšenica. Kmetje v ljubljanski okolici so zaradi tega te dni pridno na delu s kosilnimi stroji, pa tudi s srpi, katere sučejo zlasti ženske. Pšenični klasi so polni, žito pa je zaradi zadnjega deževja precej poleglo in je zaradi tega spravljanje nekoliko neprikladno.

u— **Sv. maša za pok. Janeza Lampeta** z Bleda, ki je našel po nesreči hitro smrt, se bo brala v cerkvi sv. Cirila in Metoda v soboto 22. t. m. ob pol 8. uri.

u— **Ga. Franja Ovsenik daruje za dom slepih** 250 lir namesto cvetja na grob pokojnega brata.

u— **Ali imate »Zlato tičko«,** pesmi za mladino, ki jih je spesnil Danilo Gorinšek, ilustriral Miško Bambič? Dobi se v knjigarni Tiskovne zadruge, Šelenburgova ulica 3.

u— **Za meščanske šole pripravljamo dijake-inje** v posebnem tečaju za popravne izpite, za višji razred itd. iz vseh zaželjenih predmetov. Vpisovanje še ta teden: **Specialne instrukcije za srednje šole, Kongresni trg 2-II.**

u— **Dijake-inje vseh šol opozarjamo,** da je ta teden pričel pouk (instrukcije) v vseh oddelkih: pripravljalni tečaji za višji razred, tečaji za popravne in privatne izpite, korepetitorij za prvo- in drugošolce. Naknadno vpisovanje še ves teden dopoldne in popoldne: **Specialne strokovne instrukcije za srednje šole, Kongresni trg 2-II.**

u— **Stenografski in knjigovodski početniški tečaji** pričnó ta teden. Vpisovanje še ves teden dopoldne in popoldne do 7. ure zvečer: **Trgovski učni zavod, Kongresni trg 2-II.**

Z Gorenjskega

Na bojišču so padli naslednji koroški rojaki: 27letni stotnik Toni Taschner, ki ima sorodnike v Vrbi ob Vrbskem jezeru, 20letni desetnik Leonhard Seschel iz Celovca-Slovenjega Gradca, 23letni višji desetnik Valter Ahatz iz Beljaka in 24letni letalski poročnik Alojz Maier iz Št. Vida ob Glini.

Umrl je koroški učenjak in bivši deželni podpredsednik Koroške Hugo Paul v. Henriques. Pokojnik si je pridobil velike zasluge za Koroško ne le na svojem službenem mestu, temveč tudi kot proučevalec arhivov, zgodovinar in pisatelj. Zlasti zaslužen je bil za genealogijo in heraldiko na Koroškem ter je deloval z velikim uspehom tudi kot konservator.

Smrt dolgoletnega oskrbnika koče. Pred kratkim je bil pokopan dolgoletni oskrbnik koče in gorski vodnik Hans Angermann. V bolnišnici v Schwarzachu je podlegel zavratni bolezni.

Uspešna šolska zbirka starih tkanin. V prvi tretjini letošnjega leta je na Koroškem sorazmerno zbrala največ starih tkanin šola v Radentheinu in sicer 90.041 kg 125 učencev. Na drugem mestu je šola v Strassburgu z 12.743 kg, na tretjem pa deška meščanska šola v Beljaku z 19.305 kg.

Zaključek sezone v celovškem gledališču. V sredo je bila v celovškem gledališču zaključna predstava letošnje sezone, pri kateri se je v operети »Žena brez poljuba« poslovila Charlotta Holthoff.

Nezgoda pri sekanju. 48letni carinski nameščenec Anton Glanzner iz Podkloštra se je s sekiro udaril v desno koleno. Ponesrečenca so pripeljali v bolnišnico.

Padec s češnje. 56letna soproga geometra Ana Knoblochova iz Celovca je bila na obisku pri svoji materi, kjer je šla obirat češnjo. Pri tem se je zlomila veja in je padla tako nesrečno, da si je zlomila dvoje vretenc. Prepeljali so jo v bolnišnico.

S Štajerskega

Zmago si je treba izvojevati. Zvezni vodja Steindl je sklical na posvet politične in državne predstavnike celjskega okrožja, skupinske vodje in župane. Na sestanku so obravnavali vsa tekoča vprašanja, nato je govoril okrožni vodja Dorfmeister o usodni borbi nemškega naroda.

Nabiranje starega materiala na Štajerskem. V lanskem letu so nabrali učenci mestnih šol nad 362.000 ton starega materiala raznih vrst. Nabirka za 28 odstotkov presega množino nabranega starega materiala v letih 1942, pravi pomen tega uspeha pa je razviden šele potem, če pomislimo, da je bilo lansko leto ogromno število učencev vseh zavodov prizadetih po letalskih napadih ter niso mogli prispevati toliko, kolikor so želeli. Zelo se je povečala zbirka kosti, pa tudi zbirka starega papirja.

15kratni agrarni donos je prispevalo spodnještajersko kmetijstvo za zimsko pomoč v letu 1943-44. Iz tega izhaja, kako velika je marljivost štajerskega prebivalstva.

Zaključek šolskega leta v Radečah. Na ljudski, meščanski in glasbeni šoli v Radečah so priredili zaključno svečanost ob sklepu šolskega leta. Pod vodstvom šolskega upravitelja Wölfla so otroci zapeli več pesmi, nato so pa nastopili malčki, ki so obiskovali prvi razred ljudske šole, z rajalnim plesom. Gojenci glasbene šole so zaigrali več skladb za klavir in violino, na koncu pa je bila še gledališka predstava, in sicer so uprizorili otroci 1. in 3. razreda meščanske šole igro »Doktor Vseznal«.

Strela je ubila poljsko delavko Nežo Kompoškovo iz okolice Št. Jurja pri Celju. Kompoškova je delala v nevihti na polju in je pri delu postala žrtev strele.

Nesreče in nezgode. 40letni Karel Irgolič iz Radvanja pri Mariboru je padel pri delu s stroja in si pretresel možgane. 12letna Alojzija Kramarič iz Slovenskih goric je padla s češnje in si zlomila levo roko. 16letni Henrik Kos iz Šmartna je našel ročno granato, ki mu je eksplodirala v roki ter ga ranila na prsih in obeh rokah. Vsi navedeni se zdravijo v mariborski bolnišnici.

Tatovi živilskih nakaznic. V Kapfenbergu uslužbeni tuji delavci Louis Audouin, René Vicens, Roger Noblot, Maurice La Casa in René Verdinelli so se morali zagovarjati pred sodnikom v Gradcu zaradi tatvine 6700 živilskih nakaznic za beli kruh. Prva dva sta namreč lani v decembru ukradla iz neke graške tiskarne 5500 nakaznic za beli kruh ter še 1200 nakaznic belih krušnih obrokov za otroke. S tem sta poneverila 23.000 kg krušnih izdelkov iz pšenične moke. K sreči so oblasti tatvino ob pravem času odkrile in tako niso mogli spraviti vseh nakaznic v promet. Pri razpečavanju preostalih nakaznic pa so bili tatovi prijeti. Audouin, ki je bil pri tej tatvini glavna oseba, je bil obsojen na smrt, ostali so bili obsojeni na 10, na 3 in na 2 leti ječe.

Zaradi tatvine je morala v ječo. 19letna služkinja Julka iz Vitanja je izvršila več tatvin ter je prišla zaradi tega pred posebno sodišče v Gradcu. Gospodinji, pri kateri je služila, je pobrala nogavice, nočno srajco, nalivno pero in dozo za cigarete, iz zaklenjene omare pa je odnesla zimski plašč in obleko. Poleg tega je izmaknila denarnico s 35 markami, srebrno ovratno verižico ter nakazilo za par čevljev. Sodišče v Gradcu jo je obsodilo na leto dni ječe.

Iz Srbije

Brezobrestna posojila obrtnikom. Ministrstvo za narodno gospodarstvo daje iz sredstev fonda za pospeševanje obrtništva in hišne obrti obrtnikom, ki so bili zaradi vojne ali bombardiranja prizadeti, brezobrestna posojila v znesku do 10.000 din. Denar izplačujejo na podlagi menice za dve leti. Večja posojila se lahko dobe z intabulacijo na nepremičnine za dobo pet let. Razen posojil bo minister za narodno gospodarstvo revnim obrtnikom dajal tudi podpore do zneska 10.000 din.

Brezplačna hrana za begunce in otroke siromašnih delavcev. Srbozar (Srbska zajednica rada) objavlja v beograjskih časnikih, da je morala začasno ustaviti deljenje brezplačne hrane zaradi težkoč pri prevozu in nabavi živil. Kuhinje pa bodo v kratkem začele spet poslovati. Hrana se bo delila dvakrat dnevno na določenih prostorih pri mizah in je ne bo mogoče v lončkih odnašati domov.

40 tisoč nakazil za obleko, perilo in obutev je bilo doslej v Srbiji izdanih osebam, ki so utrpele škodo zaradi strahovalnih napadov iz zraka.

Odhod obveznikov na delovno službo. V ponedeljek 3. t. m. je odpotovala na obvezno delovno službo večja skupina beograjskih mladeničev, rojenih leta 1919, 1920 in 1921.

Radijska obvestila o prihodu tujih letal. Pred časom so tudi radijske postaje na jugovzhodu Evrope uvedle stalna obvestila o kretanju sovražnih letal, kakor je to že zdavnaj uvedeno v Nemčiji. Kakor hitro prilete sovražni letalci nad jugovzhodno ozemlje, radijske postaje takoj obveste prebivalstvo o smeri leta sovražnih letalskih formacij. Ta kratka obvestila omogočajo vsakomur, da se pravočasno pripravi na alarm.

Avdicija za pevce šlagerjev. Pretekli četrtek je beograjska radijska postaja priredila avdicijo za pevce srbskih užigank, ki bodo nastopali pri srbskih oddajah beograjske radijske postaje.

Izpopolnjen spored beograjske radijske postaje. Na željo svojih poslušalcev je uprava beograjske radijske postaje sklenila izpopolniti svoj spored. Od ponedeljka 3. t. m. oddaja ob ponedeljkih, sredah in petkih od 13.10 do 14.00 glasbene točke, pri katerih bosta sodelovala orkestra Sedlaček in Aranicki.

Smrt znane prosvetne delavke. V začetku julija je v Beogradu umrla znana nacionalna in prosvetna delavka Darinka Nikolićeva, profesorica v pokoju in dolgoletna predsednica društva »Majka Jevrosima«. Njenega pogreba se je udeležilo številno beograjsko prebivalstvo.

Ibarski rudarji za pomoč potrebne v Nišu. Predsednik vlade general Nedič je prejel od rudarjev, zaposlenih v ibarskih rudnikih, 7280 din, ki so jih namenili od angloameriškega bombardiranja prizadetemu delavstvu v Nišu. V spremnem pismu delavci izjavljajo, da so na razpolago predsedniku vlade pri delu za obnovo Srbije.

Naš novi roman!

V nedeljo 23. julija začnemo objavljati

„Žena za stekleno steno“

izpod peresa Herberta Steinmanna

Junakinja romana je mlada gledališka igralka, ki postane središče nenavadnih dogodkov. Velika napetost, presenetljivi obrati dejanja in mična ljubezenska zgodba odlikujejo to delo. Nadaljni vrlini sta izredno uspela karakterizacija nastopajočih oseb in to, da je dejanje stisnjeno v kratko razdobje treh dni. Posebno bo tudi mikalo bralca, da ga vodi naš roman za kulise gledališča v manjšem mestu, ki ga slika avtor z ljubeznijo in dobrim poznanjem okolja.

Ne zamudite pričetka!

Beležnica

KOLEDAR:

Petek, 21. julija: Danijel, Olga, Prakseda.

DANAŠNJE PRIREDITVE:

Kino Matica: Titanic.
Kino Sloga: Kdo je oče?
Kino Union: Materina ljubezen.
Kino Moste: Stranpota.

DEŽURNE LEKARNE:

Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12, Nada Komotar, Vič-Tržaška cesta.

ZATEMNITEV
je strogo obvezna od 22. do 4. ure.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Petek 21. julija ob 17.30: **Marija Stuart.** Red Sobota.
Sobota 22. julija ob 17.30: **Marija Stuart.** Red Sreda.
Zaključek dramske sezone 1943/44.

*

Schillerjeva žaloigra »Marija Stuart« ima za vsebino zadnja življenjska leta škotske kraljice Marije Stuart v jetništvu angleške kraljice Elizabete ter njun spor. V drami si stojita dva značaja nasproti: Marijin ženski, ljubezni predani, in Elizabetin moški, predvsem državniški misli služeči značaj. Konflikt je zgrajen na tem nasprotju kot gibalu za vse dogodke. — Osebe: Marija Stuart — Šaričeva, Elizabeta, angleška kraljica — Marija Vera, Robert Dudley — Jan, Juri Talbot — Debevec, Viljem Cecil — M. Skrbinšek, Viljem Davison — Lipah, Amija Paulet — Cesar, Mortimer — Bitenc, grof Aubespine — Nakerst, grof Bellievre — Verdonik, Okelli — Korošec, Melvil — Gregorin, Hana Kennedy — Kraljeva, Margareta Kurl — Pugljeva, častnik telesne straže — Raztresen. — Režiser: C. Debevec. Scena: arh. Rohrman. Kostumi: D. Kačerjeva. **Začetek ob 17.30!**

OPERA

Petek 21. julija: Zaprto.
Sobota 22. julija ob 18.: **Paganini.** Red Sobota.

*

F. Lehar: »Paganini«. Opereta v treh dejanjih. Napisala P. Knepler in B. Jenbach. Prevedla: L. S. in V. U. Osebe: Marija Ana Eliza, kneginja luccaška — Mlejnikova, knez Felice Bacciohi, njen soprog — Zupan, Nikolaj Paganini — B. Sancin, Bartucci, njegov impresario — Milčinski, grof Hedouville, general v Napoleonovi armadi — Humer, markiz Giacomo Pimpinelli, prvi kneginjin komornik — M. Sancin, grofica de Laplace, dvorna dama — Sancinova, Bella Giretti, primadona knežje opere — Barbičeva, Marko, Filip, Emanuel, vaščani — Pianecki, Škabar, Langus; Julija, Anita, Foleto, Tofolo, grbec Bepo, tihotapci — Kačičeva, Japljeva, Jelnikar, Povše, Simončič; Corallina, lastnica prenočišča »Pri zarjavelj podkvi« — Zamejčeva, sobarica — Kačičeva, gostilničar — Gregorin, obredar — Marenk. Violinski solo: A. Dermelj. Godi se v začetku 19. stoletja v kneževini Lucca. Dirigent: S. Hubad. Režiser: D. Zupan. Koreograf: P. Golovin. Scena: ing. E. Franz. Kostumi: J. Vilfanova.

Oddajniška skupina Jadransko Primorje
RADIO LJUBLJANA

PETEK, 21. JULIJA

7.00—7.10: Poročila v nemščini. 7.10 do 9.00: Jutranji pozdrav. Vmes od 7.30 do 7.40: Poročila v slov. 9.00—9.10: Poročila v nemščini. 12.00—12.30: Opoldanski koncert. 12.30—12.45: Poročila v nemščini in slovenščini napoved sporeda. 12.45—14.00: Mali orkester vodi A. Dermelj. 14.00 do 14.10: Poročila v nemščini. 14.10—15.00: Iz operetnega sveta — Radijski orkester vodi D. M. Šijanec. 17.00—17.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 17.15—17.30: Glasbena medigra. 17.30—18.00: Kmečki trio. 18.45 do 19.00: Iz našega leposlovja — Severin Šali: Spev o slovenski zemlji. 19.00—19.30: Koncert Komornega zbora. 19.30—19.45: Poročila v slovenščini. 19.45—20.00: Prenos branja članka ministra dr. Göbbelsa iz tednika »Das Reich«. 20.00—20.15: Poročila v nemščini. 20.15—22.00: Prenos iz opernega gledališča. 22.00—22.15: Poročila v nemščini in napoved sporeda. 22.15—23.00: Glasba za lahko noč. 23.00—24.00: Prenos sporeda nemških radijskih postaj.

Predložite načrte zaklonišča, če jih še niste, in prijavite popravo načrtov, če ste že po vložitvi načrta izpremenili lego zaklonišča ali napravo zasilnega izhoda. Ti načrti bodo važen pripomoček tehnični službi pri odkopavanju ruševin in reševanju zasutih.

Kultura

Karel Jeraj

Iz spominov filharmonika

Leoš Janáček

Ob prvi izvedbi Janačkove »Jenufe« sem imel srečo, da sem spoznal osebno tega zame največjega in najjačjega češkega skladatelja. Takrat nam je bila vsem uganka, kaj je napotilo cesarja Franca Jožefa, ki se je sicer zanimal za balet, da je odredil izvedbo Janačkove mojstrovine. Morda ga je k temu napotila soproga prestolonaslednika Ferdinanda, kneginja Chotek, ki je bila po rodu Čehinja. Delo je bilo takrat odlično zasedeno: Jeritza, Weidt, Schmedes in druge korifeje so sodelovali. Inscenacija in oprema sta prekosile vse dotedanje. Tudi scenske slike, ki jih je izdelal veliki slovaški mojster Uprka, so bile neprekosljive. Očarljiva je bila barvitost bogatih slovaških in hanaških narodnih noš. Občinstvu je bil dan globok vpogled v moravsko pokrajino: v ospredju zlato pšenično polje. Mi v orkestru smo bili pač najbolj zajeti od Janačkove glasbe. Srca vseh tistih, ki so sodelovali pri študiju, so bila za mojstra, zato se nismo kar nič začudili, ko je slednjič prispel. Majhen, krepak možak s prijaznim nasmeškom in ostrimi, a hkrati dobrodušnimi očmi, ki so zrle v svet z rdečkastega hanaškega lica. Toda izraz se je silovito spremenil, če ga je težila krivica. V izbruhih nevolje ni poznal ne sebe ne okolice. Bil je pravcati fanatik pravičnosti in pravicoljubja.

Uspeh njegove »Jenufe« je bil nepopisen. Mi orkestralci smo mu pripravili ovacije, katere je skušal z odra vračati sodelavcem. Bil pa je pri tem naravnost ginljivo okoren. Ko se v nadaljnjih odmorih nista hoteli poleči navdušenje in odobravanje, se je mojster Janaček moral znova pokazati na odru. Tokrat pa je bil brez vodnika in se je izgubil pod odrom v labirintu odrišča. Ni mnogo manj

kalo, da bi zašel v kotlarno ali pa celo v orožarno, ki se razprostira daleč tja pod slovito »Kärntnerico«, da ga ni našel delavec in pripeljal iz podzemlja na odrsko desko.

Srečanje z A. Dvořákom

Leta 1895 je bila Ljubljana žrtev potresa. Zasebna pobuda dunajskega prebivalstva je dosti pripomogla k zasilni pomoči kakor je že bilo pričakovati od zlatega dunajskega srca. Kako naj bi se moglo hvaležno srce našega ubogega naroda bolje izraziti kot s prireditvijo dveh zahvalnih koncertov? Sam Antonin Dvořak je bil dirigent drugega koncerta. Ker smo filharmoniki sodelovali, sem spoznal Dvořaka. Na zunaj ni nič razodevalo velikega mojstra. Neskončno dobrodušen, skoraj flegmatičen je bil, a vendarle temperamenten. Ljubil je široko krojena oblačila iz široko urezanih angleških blagov in živordečo ali črno umetniško pentljo ter je naličil bolj kanadskemu farmarju kakor pa skladatelju. Dirigiral je svoje delo »Mrtvaški ženin« in »Te Deum« za soliste, zbor in orkester. Pel je zbor ljubljanske Glasbene Matice.

Po sodbi dunajskih listov so bili takrat najboljši zbori v Evropi ruski zbor Slavjanski, zbor Moravskih učiteljev in Ljubljanska Glasbena Matica; uspeh slednje je bil plod vzgojiteljskega dela Mateja Hubada, učenca Brucknerja in zborovodje Thomasa.

Dvořak je dirigiral s širokimi, nekoliko težkimi, a vendar jasnimi gibi. S hvaležnim pogledom se je zahvalil za vsako lepo zaigrano muzikalno frazo. Ko ga je odel vihar navdušenega odobravanja, je vedno znova pripeljal na oder tudi Mateja Hubada in skušal zvrniti ves uspeh nanj. Ko ga je slednjič Hubad samega potisnil na oder, je jadrno izginil ter ga ni bil omogoče več izzvati, da bi se znova prikazal.

Kienzl

Kienzl, čigar opera »Evangeljnik« je šla zmagovito preko vseh svetovnih odrov, ni znal drugače izraziti svoje hvaležnosti sodelujočim, kot da je vse skupaj povabil na banket. Svojo globoko srčno kulturo in znano plemenitost je izrazil s tem, da je povabil ves oder. Vsakdo je kaj prispeval: naš prvi violinist Ružička je krajšal čas s svojimi odličnimi posnetki in imitacijami znamenitih priljubljenih pevcev, kot so bili takrat Van Dyck, Naval (Pogačnik), basist Hesch in drugi. Toda ta večer nam je prinesel tudi blamažo: Ružička je stopil na mizo in zahteval od nas, da zapojemo zbor romarjev iz opere »Tannhäuser«. S prsti je k temu žvižgal violinske pasaže, ki obkrožajo to mesto. S početka je šlo kar dobro, toda kmalu smo morali opustiti petje zaradi kompliciranih modulacij, ki jim nismo bili kos. Kienzl pa se je do solz nasmejal. V zgodnjih jutranjih urah je zaključil skupni izlet v Dunajski gozd našo veselo bratovščino.

Brahms

Mož nadkriljujočega svetovnega nazora in široke narave je bil **Brahms,** ki sem ga imel srečo spoznati v hiši slovečega kirurga Billrotha. Ta je bil izboren pianist in je prirejal pogosto večere komorne glasbe na svojem, umetniškega duha polnem domu. Tam sem mogel sodelovati v Brahmsovem klavirskem kvartetu z mojstrom samim pri klavirju.

V sobanah, opremljenih z najbolj rafiniranim umetniškim razumevanjem, se je shajalo duhovno občestvo in se razhajalo, polno globokih vtisov in velikih doživetij. Genij velikega mojstra Brahmsa je napolnjeval kot prikazen našo dušo. Mojster sam pa nas je ogreval s svojo dobrohotno in hkrati naivno čudljo. Govoril je lagodno hamburško narečje in njegov suhljati humor je imel nekaj skupnosti z njegovo vedno tlečo in puhljajočo havanko.

Nekoč smo imeli tudi srečo in zadoščenje, da smo spoznali sloveči ruski carski balet Velika plesna skupina je štela okrog 60 brhkih slokih deklet, polnih lic in ognjevitih oči. Načelovala jim je nepozabna Ana Pavlovna. Njena kreacija »Umirajoči labud« je bila neizbrisno doživetje. Zbor plesalcev je štel okrog 40 zanimivih pojavov, krepkih, strastnih, skoraj divjih tipov. V Borodinovih »Polovskih plesih« smo bili priče elementarne nebrzdanosti in neukrotljivega, a vendarle umetniško ukročenega temperamenta.

Uredite kopališče na Špici!

Vreme se je po dolgem času ustalilo in vročina postaja vsak dan večja. Čas dopustov se je tudi začel in ker je meščanom omejeno letovanje, hočejo preživeti svoj prosti čas vsaj kolikor toliko udobno ob vodah.

Za enkrat prihajata za to v poštev samo bregova Ljubljanice in Gruberjevega prekopa. Če bi bila v vsej svoji dolžini primerna za kopanje, bi bilo komaj dovolj prostora za vse sonca in vode željne meščane. Zdaj pa je mestni fizikat prepovedal kopanje vse od pritoka Galjevca v Ljubljanico, to je od mestnega kopališča navzdol. Kje naj se torej Ljubljančani ob vročih dneh okopljejo in ohlade? Mestno kopališče je nedvomno premajhno, pa tudi oba bregova Ljubljanice do žične meje ne bosta mogla sprejeti vseh kopalcev ne glede na to, da so zemljišča ob vodi po večini zasebna last in bodo najbrže lastniki kopanje prepovedali, ker se jim bo delala škoda. Kopališče v Koleziji je suho in torej za kopalce ne pride v poštev. Drugih prostorov za kopanje meščanom ni na razpolago.

Edini izhod je torej, da mestna občina tudi letos uredi kopališče na Špici in v Trnovskem pristanu. Malenkostni stroški za očiščenje struge in upravo zasilnega jezu menda ne bodo odločilni za opustitev kopališča. Kar se pa tiče Galjevca, utemeljitev prepovedi mestnega fizikata glede kopanja ni najbolj posrečena. Če je voda v njem res onesnažena zaradi pretočne vode in odtoka greznic z Galjevice, Dolenjske ceste in Rakovnika, ima najbrže mestna občina pravico in dolžnost, da prisili prizadete posestnike k napravi greznic. Lahko pa bi se iztok onesnaženega Galjevca v Ljubljanico preprečil z napravo vodne čistilnice.

Dejstvo je, da se Galjevec izteka v Ljubljanico že vsa leta. Posestniki hiš ob njem gotovo niso od lanske jeseni do letošnjega poletja začeli napeljevati svojih greznic v Galjevec. Zlasti zdaj ne, ker je za gnoj in gnojnico veliko povpraševanje in se oboje lahko s pridom uporabi in vnovči. In ker se je Galjevec iztekal v Ljubljanico tudi tedaj, ko je mestna občina zgradila ljudsko kopališče na Špici in najbrže ni bil prav nič manj onesnažen kakor zdaj, bi moral mestni fizikat že takrat izreči svoj veto. Morda bi se potem zgradilo kopališče kje drugje!?

V zadnjih letih zaradi onesnaženega Galjevca in po njem onesnažene Ljubljanice ni bilo nobenih nalezljivih bolezni, zaradi česar je prav za prav mestni fizikat prepovedal kopanje. Vsako poletje je bilo vzdolž Gruberjevega prekopa kar črno ljudi in nikoli nismo imeli priložnosti slišati, da bi kdo zaradi onesnažene vode obolel. V kopališču na Špici ni bilo niti med mladino niti med starejšimi kopalci slišati o kaki nalezljivi bolezni, še posebej ne črevesni.

Takšna je stvar z druge strani. Zato se nam zdi, da prepoved kopanja ob Gruberjevem prekopu in na Špici ni dovolj utemeljena in naj mestni fizikat poskrbi, da se v Ljubljanico ne bo iztekal eventuelno onesnaženi Galjevec, kopanje na Špici in ob Gruberjevem prekopu pa naj se spet dovoli. Zlasti družinam s številnimi otroki in majhnimi dohodki bo s tem najbolj ustreženo.

Odstranite notranja okna!

Ko hodiš po mestu, lahko opaziš, da so mnogi uvidevni gospodarji in stanovanjski najemniki že sneli notranja okna in jih spravili na varno. Vendar so še vedno premnogi, ki še niso upoštevali tozadevnih nasvetov v časopisju. Vsem tem je treba v njihovem lastnem interesu najtopleje priporočiti, **da vendar že snamejo notranja okna v svojih stanovanjskih ali obratnih prostorih.**

Šipe v oknih so najbolj izpostavljene poškodbi ob letalskem alarmu, saj jih lahko zdrobi zračni pritisk že tudi od bombe, ki je padla razmeroma daleč stran. Tudi če je poslopje drugače ostalo nepoškodovano, so šipe premnogokrat uničene. Pri današnjem pomanjkanju stekla ni misliti na to, da bi se dale razdrobljene šipe normalno nadomestiti. **Najmanj pa bo imel pravico zahtevati nove šipe oni, ki je s svojo malomarnostjo sam zakrivil njihovo izgubo. Lahko se zato zgodi, da bo moral biti pozimi brez slehernih šip v oknih marsikdo, ki sedaj sredi poletja misli, da ne more izhajati z enojnimi okni.**

K temu pride še nadaljnja okoliščina, namreč ta, da odpade pri vsakem bombardiranju, kakor kažejo skušnje, **precejšen odstotek ranjenih ali celo mrtvih na ljudi, ki so bili poškodovani od kosov in drobcev razbitih šip.** Tudi to govori za pravočasno odstranitev vseh oken in drugih šip, ki se je dado pogrešiti.

Sneta okna shranite po možnosti v kleti, ali pa, če to ne gre, kje v stanovanju **na prostoru in na način, da so čim manj izpostavljena poškodbam po zračnem pritisku in pretresih ob letalskem bombardiranju.**

Glavni ugovor, ki ga je slišati proti snemanju oken, je sklicevanje na to, da se s tem stanovanje »skazi«. Niti ta ugovor zdaj poleti, ko so okna itak po večini odprta, ne drži, a tudi če bi se slika kakega stanovanjskega ali obratnega prostora res malo skazila, se moramo pač zavedati, da živimo v vojni, ko se je treba v svojo in splošno korist marsičemu odreči. Kdor zaradi tega, da ne bi kvaril slike svojega stanovanja, ne sname notranjih oken, ravna enako lahkomiselno in celo brezvestno kakor oni ki z enakim izgovorom ne pripravi požarnega peska in vode. Kadar vas moti zunanji izgled stanovanja, navidezno »skažen« po pripravah za primer bombardiranja, pomislite na to, da utegnejo te priprave rešiti premoženje in mnogokrat tudi življenje vam, svojcem in sosedom, pa vas pogled na nje ne bo nič več motil.

Zato ponavljamo še enkrat: **poleg drugih priprav za primer letalskega napada odstranite povsod tudi notranja okna. Ob alarmu odprite potem tudi zunanja okna, preden greste v zaklonišče.**

Fižolova pršica in njeno zatiranje

Dandanes, ko se že skoraj tudi vsaka mestna družina ukvarja s pridelovanjem vrtnin in poljskih pridelkov, je treba dati pridnim »kmetovalcem« tudi nekaj strokovnega nauka glede zatiranja mnogih rastlinskih zajedalcev. Zato povzemamo iz zadnje številke »Kmetijskih novic« poučen članek inž. Fr. Janežiča o fižolovi pršici in njenem zatiranju.

Na rastočih fižolovih rastlinah so črne fižolove listne uši in fižolove pršice najpogostejši zajedalci iz živalske skupine. Črne listne uši kaj lahko zapazimo na fižolovih poganjkih in listih, kjer se nahajajo navadno v velikih trumah in se po barvi ločijo od listnega zelenja. Težje zapazimo s prostim očesom pršice, ki so na spodnji listni strani, proti jeseni pa tudi na poganjkih in zelenih strokih; to pa zato, ker so mnogo manjše od uši, saj so komaj pol milimetra dolge in se njihova barva, ki je sivkasta, belkasta, rjavkasta ali rdečkasta, ne razlikuje tako izrazito od barve rastlin, ki napadene tudi izpremene svojo zeleno barvo. Večkrat so pršice po hrbtu še temno lisaste. Različna barva pršic je odvisna od njih razvojnega stanja in hranjenosti, od letnega časa in od rastlin, na katerih žive. Napadeni fižolovi listi so najprej belkasto ali rumenkasto marogasti ali v kotih med žilami nalahko pordečijo, nato rjavijo ter se predčasno posuše. Posledica je slab pridelek. Napadeni stroki postanejo rjastorjavo iisasti, ki so zato zeleni za uživanje težko porabni. Spodnja stran napadenih listov in napadeni stroki so prepreženi z drobnimi pajčevinami, ki si jih pršice spredejo, da se med njimi udobneje počutijo.

Fižolova pršica je v sorodu s pajki in spada v skupino rastlinskih pršic, ki jih imenujemo pršice prelke ali rdeči pajki, ker predejo pajčevine in so včasih rdeče barve. V praksi večkrat niti ne delamo razlike med posameznimi vrstami pršic prelk, ki so si med seboj vse zelo podobne, ampak jih na splošno imenujemo rdeče pajke. Tako je fižolova pršica huda zajedalka tudi na hmelju, kjer jo hmeljarji poznajo le pod imenom rdeči pajek. Zaradi njihovega sesanja pordečijo v sušnem juliju kotički med hmeljevimi listnimi žilami, v nekaj dneh pa pordečijo že celi listi, ki se oveli povešajo in odpadajo. Podoben rdeči pajek živi na listju lipe, divjega kostanja in javora. Zlasti lipe po mestih mnogo trpe za to lipovo pršico, ki povzroča prezgodnje odpadanje listja. Zopet drugi rdeči pajek je sadna pršica, katere drobna rdeča okrogla jajčka često vidimo pozimi nagosto posuta zlasti po vejah mlajšega sadnega drevja.

Fižolova pršica ne napada samo fižola in hmelja, ampak še mnoge druge gojene in divje rastline. V Severni Ameriki napada 183 vrst rastlin, v Nemčiji, kjer je podnebje zanjo manj ugodno, pa 90 vrst rastlin. Občutno škodo dela razen na fižolu in hmelju tudi na kumarah, češpljah, vrtnicah, dalijah, nageljnih, detelji in sončnicah. V Ameriki jo prištevajo med najhujše škodlivce bombaževca. Nizki fižol ji ugaja bolj kakor visoki. Na njen razvoj vpliva suho in toplo vreme še ugodneje kakor na razvoj listnih uši, katerim prehuda vročina ne prija. Zato se pršice pojavijo poleti pozneje kakor listne uši. Na fižolu pričnó delati škodo julija. Leta 1937, ko sem ugotavljal razširjenost fižolove pršice na fižolu po vsej bivši banovini, sem našel že v začetku avgusta fižol docela posušen zaradi pršice, a nekoliko tudi zaradi suše zlasti v ljubljanskem in kranjskem okraju. Tedaj sem ponekod našel po 500 pršic na enem samem lističu poleg neštetih okroglih in bledorumenih jajčec. Neredko slišimo od gospodinj, ki trgajo zeleni stročji fižol s prekelj, kako jih srbi po vsem telesu. Ni čuda, saj so se jim brezštevilne pršice razlezle s fižola po rokah in za vratom, kjer jih zbadajo, dokler si jih ne izmijejo. Pršica prezimi kot odrasla samica, ki je proti mrazu zelo odporna, na odpadkih fižola in drugih rastlin na tleh, v razpoklinah fižolovk, na rastlinah, ki ostanejo zelene preko zime (n. pr. vrtne jagode) itd.

Kako pa zatiramo to fižolovo zajedalko? Brž ko se julija pokažejo prva znamenja, da je pršica na fižolovem listju, moramo fižol poškropiti z 1%no vodno raztopino solbara ali z 2%no raztopino žvepleno-apnene brozge. S tema dvema pripravkoma smo dosegli najlepše uspehe na kmetijski poskusni in kontrolni postaji, ko smo v letih 1937—1939 izvajali tozadevne poskuse v Dravljah, v Kranju in na Jesenicah ves kritični čas od julija do septembra. Poškropiti moramo predvsem spodnjo listno stran tako temeljito, da je vsa omočena. Škropljenje ponovimo še enkrat ali dvakrat v presledkih od 8 do 10 dni, ker škropilo ne deluje na jajčka, ki so pri prvem škropljenju prisotna, in ker se pršice nanovo preselijo z bližnjih plevelov.

Jeseni vse ostanke fižolovih rastlin odstranimo z njive ali vrta in jih sežgemo. Fižolovke ožgemo nad ognjem ali pa jih namočimo v vročo raztopino sode ali v raztopino karbolineja. Plevel v bližini njiv in vrtov poleti in pozimi večkrat pokosimo in uničimo. Fižol smemo saditi le vsako tretje ali četrto leto na istem mestu.

Čitajte in skrbno zasledujte opozorila in navodila o zaščiti pred letalskimi napadi, ki izhajajo dnevno v časopisju. Ne pozabite na te objave ter se točno ravnajte po njih!

Napredovanja pri železnici

Z veljavnostjo od 1. marca t. l. so v območju direkcije drž. železnic v Ljubljani napredovali še:

za poverjenika VI. pol. skupine: ing. Korenini Josip in ing. Pehani Gojmir ter **za višje pristave** VII. pol. skupine: Kun Sergej, ing. Debeljak Alojzij in ing. Funtek Venčeslav.

Junaškemu borcu Antonu Dolinarju v slovo

Poročali smo že o junaški obrambi posadke Narodne straže v Razdrtem, ki so jo pretekli mesec brezuspešno napadli združeni tolovaji. Med ogorčeno borbo je bil hudo ranjen narednik-vodnik Anton Dolinar. Streli iz strojnice so mu presekali nogi v stegnu. Hudo ranjenega so pripeljali v bolnišnico, kjer je po daljšem trpljenju izdihnil. V sredo, 19. t. m., so ga ob častni udeležbi domačinov in njegovih soborcev položili k večnemu počitku. Ob odprtem grobu se je od hrabrega borca po-

slovil njegov poveljnik, poročnik Narodnih straž g. Slavko Janežič, z naslednjim spominskim govorom.

Kot Tvoj bivši poveljnik se danes poslednjič poslavljam od Tebe, svojega vzornega podčastnika! Slovo je zame in za vso četo tolikanj težje, ker si bil Ti, dragi Tone, vzor Narodnega stražarja, vzor, na katerem se je vzgledovala vsa četa, vzor pravega in zavednega narodnjaka-Slovenca, ki se ni nitj trenutek obotavljal darovati tudi svoje življenje za osvoboditev naše lepe domovine komunističnih tolovajev! Tvoja žrtev je toliko bolj pomembna, ker si pred njo daroval na oltar domovine že vse svoje najdražje: svoje starše, brate in sestre ki so padli na Dolenjskem od bratomorilske roke in svoj dom, ki so Ti ga lažiosvoboditelji upepelili in razdejali!

Dragi Tone, na Dolenjskem, kjer ti je tekla zibel, si spoznal vse grozote, ki jih mora pretrpeti naš trpinčeni slovenski narod, in zategadelj si se tudi odločil, da s puško v roki braniš naše domačije in naše ljudstvo! Prihitel si na drago Primorsko, ker si videl, da je tu stiska največja in da te tukaj narod najbolj potrebuje! Med narodnimi stražarji si s svojo prepričljivo besedo vedno znova dvigal narodni in borbeni duh, saj si na lastni koži okusil vse grozote boljševiškega »raja«. Tola ne samo z besedami, tudi z dejanji si bil vedno vzor vsem narodnim stražarjem. Vedno si hotel biti v prvi bojni črti in le tam si s svojim zares junaškim zadržanjem vlival novega poguma vsem ostalim borcem! In tako me ni presenetila vest, da si bo strahopetnem komunističnem napadu na malo domobransko postojanko v Razdrtem bil ena prvih naših žrtev! Tvoja junaštva v Razdrtem, ko je 1500 tolovajev napadalo 60 klenih slovenskih fantov in mož, bodo ostala nepozabna in našemu narodu vedno najsvetlejši zgled pravega narodnega junaka! Navzlic zverinskemu tuljenju tolovajev si se ob prvem najhujšem navalu pognal iz postojanke, da rešiš za obrambo dragoceno strojnico, pri čemer so te zadeli smrtonosni streli. Vendar si rešil strojnico in s tem nemara vsej posadki življenje! Kljub najhujšim ranam nisi mirno gledal borbe svojih dragih soborcev, temveč si jih stalno vzpodbujal k nadaljnjemu boju in tako doprinesel velik delež k slavni zmagi, ko se je ob zori moralo umakniti 1500 tolovajev pred 60 zavednimi slovenskimi sinovi!

Dragi Tone, Tvoja smrt pomeni za nas narodne stražarje nenadomestljivo izgubo, izgubo, ki je tolikanj bolestnejša, ker si nas zapustil prav sedaj, ko bi Te slovenski narod najbolj potreboval! Toda Tvoja žrtev ni bila zaman! Vlila nam je novega duha, vlila nam je nove odločnosti, vlila nam je neomajno voljo, da bomo na svoji poti in v svojem delu sledili Tvojim stopinjam in ne bomo prej odjenjali od boja, dokler ne bo naša domovina očiščena vseh mednarodnih zločincev, dokler ne bo slovenski narod svobodno zadihal v svojih lepih vaseh in se lahko mirno posvetil svojemu delu! Na Primorskem pa bomo mi, narodni stražarji, po Tvojem zgledu nadaljevali započeto borbo, ki naj prinese temu tako trpinčenemu koščku naše lepe zemlje dokončno svobodo, za katero si Ti kot eden prvih daroval svoje življenje! Naj Ti bo lahka slovenska zemlja, saj si za njo doprinesel največjo žrtev! Mi pa Te bomo ohranili v svojem srcu kot zgled pravega narodnega junaka! !

Opozorilo kolesarjem

Zaradi vse večje nedisciplineranosti kolesarjev, ki se prav nič več ne ozirajo na cestno policijski red, uprava policije ponovno in poslednjič opozarja vse kolesarje na bistvena določila cestno policijskega reda, ki jih mora vsak kolesar brez razlike poznati in se po njih tudi ravnati. Ta so:

Na križiščih, kjer ureja promet stražnik.

Če vidiš stražnika v prsa ali hrbet, ali če drži stražnik roko dvignjeno kvišku, je križišče zaprto in se mora kolesar ustaviti pred križiščem (pred črto za pešce).

Če vidiš stražnika v bok (toda roke vodoravno ali navzdol, ne kvišku), je križišče odprto. Ako zaviješ na desno ali na levo, pokaži spremembo smeri vožnje z odgovarjajočo roko. Ako zaviješ na levo (to moraš storiti v velikem loku) vedi, da imajo prednost oni, ki vozijo od nasprotne strani.

Na križiščih, kjer ni stražnika, vozi čez križišče le, če ni drugih vozil. Drugim vozilom moraš dati torej prednost.

Vozi skrajno ob svojem desnem robu ceste.

Vsa vozila prehitevaj levo, izvzemši tramvaj.

Tramvaj prehitevaj desno. Levo smeš tramvaj prehiteti le, če vozi tako blizu roba ceste, da ni prostora za prehitevanje na desni.

Stoječi tramvaj ne smeš prehiteti.

Na ovinkih in križiščih se ne sme prehitevati.

Ko prehitevaš, zavij na levo že več metrov prej in ne šele tik za vozilom.

Brzina biciklista mora biti prilagodena ostalemu prometu in ne takšna, da se ne more v slučaju potrebe bicikel pravočasno ustaviti. Vsako dirkanje je brezpogojno prepovedano.

Prepovedana je vožnja s prostimi rokami.

Prepovedano je obešanje in privezovanje na druga vozila.

Prepovedano je jemati na bicikel druge osebe razen otroka izpod 7 let starega, če je na kolesu urejen primeren sedež, ki ne ovira vožnje.

Prepovedana je vožnja vštric, razen ob prehitevanju.

Prepovedano je na bicikel jemati večje tovore, ki vozača ovirajo pri varnem upravljanju kolesa.

Igranje, šviganje in produciranje z bicikli po javnih cestah, kar delajo posebno radi mladoletni, je prepovedano in bodo za take prekrške klicani na odgovor starši.

Vožnja po hodnikih je prepovedana.

Pred izvozom iz hiš ali z zemljišč in pred uvozom vanje mora kolesar stopiti s kolesa.

Posebno disciplino in obzirnost morajo uporabljati kolesarji ob alarmih.

V primeru, da tudi to opozorilo ne bo zaleglo, naj pa kolesarji vzamejo na znanje, da bodo občutili vso strogost zakona.

Uprava policije v Ljubljani.

Mali oglasi

Službo dobi

SLUGO sprejme krznarstvo Rot, Mestni trg 5. Zglasiti se samo dopoldne, vhod skozi vežo. 18286-1a

PRODAJALKA z daljšo prakso v trgovini mešanega blaga železnine dobi takoj službo pod boljšimi pogoji. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18276-1a

BRIVSKEGA pomočnika, vajenko in vajenca sprejme takoj ali po dogovoru salon »Frank«, Stritarjeva 1 — Kresija, Ljubl. 18228-1a

HLAPCA za malo živine in lažja poljska dela sprejmem. Dobra hrana in plača. Naslov v ogl. odd. Jutra 18137-1a

SLUŽKINJO pridno in pošteno sprejmem takoj. Sv. Petra c. št. 61. 18316-1a

HLAPCA sprejmem takoj v službo Sv. Petra c. 61. 18317-1a

DEČKA 14 do 16-letnega sprejme kot praktikanta ali pomožnega delavca avtomehanična delavnica. Ponudbe pod »Vesten« na ogl. odd. Jutra. 18324-1a

GOSPODINJSKO pomočnico, ki dobro kuha, sprejme tričlanska družina. Hrana in plača dobra. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18336-1a

POSLOVODKINJO mlajšo s kavcijo sprejmem za trgovino z mešanim blagom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zaupanje«. 18361-1a

GOSPODIČNO mlajšo za pomoč v trg. z mešanim blagom sprejmem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Računarica« 18360-1a

GOSPODIČNO zanesljivo in vestno k 2-letni punčki za dopoldanske ure iščem. Predstaviti se Dr. Hlade, Stari trg 2-II. 18366-1a

GOSPODINJSKO pomočnico ki zna kuhati sprejmem. Živec, Rimska cesta 17. 18346-1a

GOSPODINJSKO pomočnico vestno in pošteno, vajeno pospravljanja sob, pranja in likanja sprejmem. Predstaviti se v nedeljo od 4. do 5. ure. Dr. Pompe J. Ul. Stare pravde št. 7. 18344-1a

ČEVLJARSKO šteparico sprejme za stalno Zarnik Alfonz, Gajeva 9. 18342-1a

Vajenci/ke

VAJENCA ali vajenko za fotografsko stroko, sprejme Atelier Viktor, Puccinijeva ul. 4. 18225-44

Prodam

MOŠKO KOLO res lepo in v dobrem stanju prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18285-6

MOŠKA KOLESA izvrstno ohranjena, dobite po ugodni ceni v trgovini »Ogled«, Mestni trg 3. 18329-6

PISALNI STROJ v kovčku, prenosljiv, pr-vovrstne nemške znamke proda »Mercedes«, Frančiškanska ul. 10, dvorišče. 18212-6

BRISAČE frotirke prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18325-6

TOVORNI AVTO Blitz 3-tonski z generatorjem in en tovorni 1-tonski prodam. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11 18323-6

DAMSKO KOLO krem barve zelo lepo ohranjeno prodam po ugodni ceni. Klopčič Valentin, Jarška c. 49-II. 18339-6

DAMSKO KOLO novo lakirano, gume skoraj nove prodam. Knafljeva 3, dvor. pri Oberč. 18334-6

DINAMO novo in plašč za kolo prodam. Ogled po 6. uri zvečer. Kladezna ul. 13 18333-6

POHIŠTVO moderno, ena postelja, dobro ohranjeno, pleskano, radi družinskih razmer ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra 18332-6

RADIO 5-cevni Geloso nov in 4-cevni starejši model, lepa oblika in brezhibna funkcija, prodam. Cena 2900 lir. Dnevno od 12. do 13. Javornikova 17, pritličje, desno. 18365-6

MOŠKO KOLO sportno s prestavami popolnoma novo prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18374-6

ŽENSKO BLAGO črna svila, predvojno blago, posamezni porcelan in nekaj praktičnih predmetov prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18373-6

BLAGO za moško obleko z vso podlogo zamenjam za žensko kolo. Jamnik. — Cesta na Rožnik 9. 18370-6

PISALNI STROJ »Adler« 12.000, gramofon »Elektromofon« 1600, in blago za damski plašč ali moško obleko, staro predvojno blago, ugodno prodam. Poljanska c. 25 18381-6

PRODAM: jedilnico z otomano ali brez, več oblek, športne čevlje in sandale št. 38. Hrenova 19, dvorišče. — Zoré. 18376-6

MOŠKO KOLO dobro ohranjeno, skoro novo, zamenjam za protivrednost. Marmontova 57. 18367-6

MOŠKO KOLO krasno, skoraj novo, nemške znamke, moderno z dinamo, ugodno prodam Naslov v ogl. odd. Jutra. 18358-6

ŠIVALNI STROJ pogrezljiv prodam. Krulc Dolenjska c. 1. 18364-6

KOLESI rabljeni, moško in žensko prodam. Ogled od 12. do 15. ure. Idrijska št. 3. 18363-6

KLAVIR kratek ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18356-6

DAMSKO KOLO skoraj novo, črno »Sultan« balon gume in moško »Puch« še novo, obe z dinamo ugodno prodam. Trgovina Poljanska 25. 18379-6

TRICIKEL otroški, dobro ohranjen prodam. Sv. Petra c. 27, I. nadstr. 18354-6

ŽENSKE SANDALE popolnoma nove, št. 38 s pluto prodam. Florjanska ul. št. 23-II. 18349-6

DAMSKO KOLO skoro novo, v zelo dobrem stanju, višina 26, gume Dunlop, prodam po ugodni cen. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18345-6

MOŠKO KOLO brez gume prodam za 1400 lir. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18343-6

NOŠENE OBLEKE zimske suknje, klobuke, čevlje itd. prodamo. — Ogled v petek dopoldne in popoldne: Povšetova ul. 33a Kodeljevo. 18340-6

Zaslužek

DOBER ZASLUŽEK nudi prodaja novega artikla. Primerno za moške in ženske. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18283-3

Sobe išče

INTELIGENT soliden, išče mirno sobo s posebnim vhodom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalen« 18287-23a

OPREMLJENO SOBO išče gospod. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Takoj ali pozneje« 18321-23a

SOBO s kuhinjo išče vdova z enim otrokom. Resman, trg. s kurivom, Rimska cesta. 18338-23a

INTELIGENT uradnik, išče sobo v centru mesta. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Strogo separiran vhod«. 18377-23a

Stanovanje odda

ZAMENJAM trisobno stanovanje za priprosto dvosobno. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18314-21

Kupim

ZNAMKE Ljubljanske pokrajine, komplete avionske, dobrodelne, tudi posamezne, kupim in takoj plačam. Ponudbe na ogl odd. Jutra pod »A. G. 1944«. J-405-M

ZNAMKE kompletno zbirko ali posamezne partije, tudi prekomorske in pokrajinske, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Znamke« 18293-7

LJUBLJANSKI ZVON tudi posamezne knjige, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ljubljanski Zvon« 18294-7

ŽENSKO KOLO rabljeno, lahko tudi pokvarjeno kupim. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18136-7

KUPIM starinski denar numizmatične vrednosti. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Numizmatik« 18291-7

RJUHE nove ali zelo dobro ohranjene kupimo. Plačamo zelo dobro. Trgovina »Ogled«, Mestni trg 3. 18192-7

GLEDALIŠKI LIST letnike 1920-21 do 1929-1930 ali tudi posamezne številke kupi Državno gledališče. Ponudbe v tajništvo Drame. 18327-7

ŠPORTNI VOZIČEK močan in lep predvojni kupim. Plačam dobro. Ponudbe z navedbo kraja, cene in opisom na ogl. odd. Jutra pod šifro »Malo rabljen« 18313-7

KUPIM vsakovrstne knjige za lastno knjižnico. Ponudbe z navedbo knjig in cen na ogl. odd. Jutra pod »Bibliofil« 18292-7

DALJNOGLED s 6kratno povečavo kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Daljnogled« 18322-7

SPORTNO OGRODJE lahko boljših svetovnih znamk iščem. Lahko tudi kompletno brez gum, in šolsko knjigo inž. Štolfe. Korinšek L. Poljanska c. 25. 18380-7

KUPUJEMO rabljene čevlje in rabljene moške obleke. Trgovina »Uspeh« Tržaška cesta 71. 18352-7

VODNO ČRPALKO za vodnjak kupim. Gospod iz D. M. v Polju, ki mi je isto že ponudil, naj se radi nepoznanega naslova zglasi pri meni. Babnik, Tavčarjeva 10 18347-7

Razno

ZAPESTNO URO moško sem izgubil od glavne pošte proti Rožniku. Poštenega najditelja prosim, naj jo odda proti primerni nagradi v ogl. odd. Jutra 18318-37

OČALA s svetlim okvirjem so bila izgubljena v torek okrog 10. v bližini Tobačne tovarne. Najditelja prosim, naj jih odda v ogl. odd. Jutra. 18335-37

IZGUBILA SEM damsko zapestno uro v tramvaju od Remize do Evrope ali čez cesto od Evrope do Bavarskega dvora. Ker mi je drag spomin na mojega moža, prosim poštenega najditelja, da jo proti primerni nagradi odda na policiji, Šubičeva ulica soba 3. 18369-37

NA JEGLIČEVI cesti ob vili Augusta na drogu tramvajske postaje sem pozabila črn kvadrast dežnik. Poštenn najditelj je naprošen, da ga odda proti nagradi v ogl. odd. Jutra. 18331-37

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku

Blago za protivrednost, Beligrad, Brez perila, Brezplačno, Broz posredovalca, Cena 900.000, Centrum, čimprej, čista, Dobro ohranjen, Do plačilo, Diskretnost zajamčena, Dobra gospodinja, Družina, Eventuelno lepo parcelo, Električar, Excelsior, Elektroindustrija dd, Hišnik, Hišnik pošten in sposoben, Godovnica, Jeklenke, Knjiga na omaro, Kavcija, Kolo protivrednost, Karkoli, Lep dom, Lepa, Lahko bližnja periferija, Lir 4000, Ljubljana mesto I, Marličin ljubljenček, Mizarska delavnica, Marljivost, Najraje v okolici mesta, Novo, Nada, Nujno rabim, Navesti ceno, Nujno najvišja cena, Na kup, Najemnina naprej, Odsotna, Oleander, Posest-Ljubljana, Poštenje za zaupanje, Poštena, Pridna in poštena, Pošten in zanesljiv, Priložnost, Pomoč v trgovini, Prazna soba, Poštena gospodinja, Picelj Slavko, Pisalni, Ping pong, Postelja, Pošteno dekle, Preprosto, Plinski rešo, Rad bi šel v Šiško, Roche, Redna plačnica, Sever, Sreča, Stalna služba, Sončna in mirna, Srečen zakon, Se primoži, Sodi, Središče, Soliden plačnik, Skromna delica, Sočnost, Soba, — Športni, št. 1000, Tik ob bloku, Tekač, Točen plačnik, Trnovo, Vodovodne cevi, Več let, Zanesljivost, Za lokal, — Zmerna cena, Zaupanje, Značaj 25, Zakonska sreča.

ZDRAVILNA ZELIŠČA VSEH VRST
POVRTNINO-SADJE-GOBE
REDNO KUPUJE IN PRODAJA
KRANJSKI PROIZVODI "ALPA" LJUBLJANA
PISARNA VIDOVDANSKA CESTA 25/III SKLADIŠČE

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO SLOGA Tel. 27-30
Dve uri prijetnega razvedrila! Najlepša vaška burka!
KDO JE OČE?
V glavnih vlogah: **Ilse Werner, Roma Bahn, Hans Stüwe, Theodor Danegger, Beppo Brem** in drugi odlični umetniki
Predstave ob 16. in 19. uri

KINO UNION Telefon 22-21
Pretresljiva življenjska slika o ljubeči, požrtvovalni in za srečo svojih otrok boreči se materi
MATERINA LJUBEZEN
Käthe Dorsch, Hans Holt, Hans Hotter, Wolf Albach Retty, Traudl Stark, Paul Hörbiger
Predstave ob 17. in 19.15 uri

KINO MATICA Telefon 22-41
Vožnja v smrt največjega luksuznega parnika
TITANIC
Katastrofa, ob kateri je obnemela svetovna javnost
Igralci: **E. F. Fürbringer, Elfriede Datzig in Sybille Schmitz**
Predstave ob 16. in 19. uri

†

Umrla je v 83. letu, previdena s tolažili sv. vere, naša ljubljena mati, stara mati, gospa

Frančiška Furlan

Pogreb bo v soboto 22. t. m. ob ½3. uri popoldne z žal. kapele sv. Frančiška, k Sv. Križu.

Ljubljana, Št. Vid nad Ljubljano, dne 20. julija 1944.

Žalujoči rodbini: BRATOŽ, FIDERŠEK in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Vsem, ki ste ob prerani smrti naše nepozabne mamice, stare mamice in tašče, gospe

Peric Matilde

z nami sočustvovali, vsem ki ste jo okrasili s cvetjem in jo spremili na njeni zadnji poti, izrekamo najprisrčnejšo zahvalo.

Maša zadušnica se bo darovala v soboto 22. t. m. ob 7. uri v župni cerkvi na Viču.

Ljubljana, dne 21. julija 1944.

ŽALUJOČI OSTALI

Schriftleiter · Urejuje: Davorin Ravljen — Für das Konsortium »Jutro« als Verlag - Za konzorcij »Jutra« kot izdajatelja: Stanko Vrant — Für »Narodna tiskarna A. G.« als Druckstelle — Za »Narodno tiskarno d. d.« kot tiskarnarja: Fran Jeran — Für den Inseratenteil verantwortlich - Za inseratni oddelek odgovarja: Ljubomir Volčič